Асобны № каштуя усюды 40 кап.

Працоуны народ усіх краеу злучайся!

ДЗЯННІЦА

ВЕСТКА БЕЛАРУСКАГО НАЦЫЯНАЛЬНАГО КАМІСАРЫЯТУ.

КОШТ ГАЗЭТЫ.	У РАСЕІ.	ЗА ГРАНІЦУ.
1 м.	1 р. 80 к.	3 р. — к.
2 м.	3 р. — к.	4 р. — к.
3 м.	4 р. 25 к.	6 р. — к.
4 м.	6 р. — к.	8 р. 70 к.
6 м.	8 р. 50 к.	12 р. — к.
9 м.	13 р. 50 к.	18 р. — к.
12 м.	17 р. — к.	20 р. — к.

Перамена адрысу 50 к.

Выпісваючым некулькі экз.—робіцца скідка 20%.

Радакцыя і Адміністрацыя: Масква, Пlivarская, 52. Тел. 1-51-63.

№ 37.

Рукапісы, якія прысылаюцца у радакцыю ля друку, павінны быць напісаны разборна і на адным боку паперы.

Ня прынятыя рукапісы ля друку звяртаюцца аутарам назад, калі ля пярасылкі іх прыслана марка, як не-та зніштажаюцца. Радакцыя пакідая сабе правы папрауляць рукапісы.

Радакцыя адчыняна ад 11 да 4 г. У гэты часы прымая і радактар.

Масква, 1918 г. 7 Наябра. Выходзіць ня меньш чатырох разоу у месяц. І-й год выданьня.

25 акцябра 1917 году—25 акцябра 1918 году.

Сягоньня сьвята працоунае бядноты—гадавіны Вялікае Расейскае Сацыялист'кае Равалюцыі!

Сягоньня гадавіны Радавай Федэрацкай Распублікі!

У святашнюм пачуцьці—прагукаям:

Далоу усясьветная ваяунічаства! Далоу буржуазею!

Нехай жыве паміжнародны хаурус працоунікау! Нехай жыве паміжнарадовая сацыяльная равалюцыя!

Нехай жывуць рады работнічых і селянскіх дапутатау у ва усіх краіох сярад усіх народау!

Нехай жыве едзіная вольная Беларусь у злуца з Радаваю Расейскаю Распублікай!

Масква, 7 наябра.

Сягоньня сьвята Вялікае Расейскае Сацыяльнае Равалюцыі. Сягоньня сьвята працоунаго народу! Сягоньня, 25—7, роуна год таму, калі расейскі працоуны народ, стаміушыся цярпець уціск буржуазеі, падняу чырвоны сцяг паустаньня, скінуу вякавы прыгоп і узяу уладу краінаю у свае рукі.

Доуга-доуга змагауся ен са сваімі прыгоншчыкамі, вякамі біуся ен за лепшую долю, ня шкадуючы жыцьця, атдаючы яго на ахвяру за шчасную долю, за свабодная жыцьціо, за сацыялізму. Тысячамі, соткамі тысяч, ішоу на пякельныя мукі, на вешалкі і пад ружжа, каб толькі дамагчыся лепшых дзеп, светлай будучыны.

А яе усе ня было. Нясустрымная буржуазея, паны, памешчыкі і грашауніки, моск... трымалі уласць у сваіх руках, надпіраючы штыхамі у руках, цемных, няпрашніоных селян. Катавалі, марылі галадам, закоувалі у лапцугі, навекі замуроувалі у каменных мяшкох, вешалі, растрельвалі ваякау за аслабаненьня працоунаго народу ад прыгону, ад абіраньня, ад прыдушша.

А працоуны народ змагауся, с кожным часам вядучы за сабою ковых і новых. І зорка аслабаджэньня прыбліжалася, зіяла бліжэй, яскравяй. Сталі ачуваць яе цяпло. Феуральская равалюцыя скарапіла на шмат дарогу да яе. Толькі усеткі ня давяла. Гэтаму напліся новыя прашкоды.

Напалоханная рухам працоунаго народу—буржуазея і частка сацыялістау, мяньшавікі, правыя с.-р. ды інш. схаурусаваліся паміж сабою і сталі пярэчыць развіцьцю у глыб і шыру феуральскай равалюцыі. Мешчанская, дробна - буржуйная душа іх садрыгнулася пярад абаччэм разхваліованнаго працоунічаго мору і рынулася у ахоп міласлівай буржуазеі. «Мы с табою!» крыкнулі гэтыя нарокамныя прыяцялі люцкія. «Ня дайма распу...стацца с пад ярма ні рабочаму, ні селяніну, калі хочам панаваць самі». І чым даляй, тым боляй і боляй урываліся заваевы феуральскае равалюцыі. Яна прыпазначалася, прымерваючыся, да багатых станау, пакідаючы бядноту у тым жа прыгоня. Дайходзіла да таго, што у скорум чася схаурусованая буржуазея з сацыялістамі-згодчыкамі хацела зусім забыць праз землю селянам і праз хвабрыкі ды дамы ля рабочых, праз скапчатак крывавае вайны, ня дашы і дзякуй за спіх імі цара і яго правіцяльства. Але ня усе сацыялісты прадаліся багатым. Вялікая частка іх, бальшавікі, асталіся с працоуным народам. Весь час пяранімалі яго, каб ен ня ішоу за сваімі варагамі, а узяу уласць у свае рукі, прагнаушы сваіх прыгоншчыкау. Працоуная беднота, рабочыя і селяня, уразумелі гэта і пашлі за імі. Пашлі і выгралі—захапілі уласць у свае рукі, узялі тоя, што па праву належала ім.

Іначай кажучы — зрабілі сацыяльную равалюцыю. Зрабілі равалюцыю, устанавілі у Расеі Савецкую Федэратыуную Сацыяліст. Распубліку.

Буржуазея, пакінутая, асірацелая, адна—толькі з нерашоушымі у яе стан сацыялістамі-паубуржуямі, бязмоцная, ня магла паустаць супроціу вялікана-працоунаго народу і захавалася у шчылінках і норках. Дрыжучы, сачылі яны стуль за ужыцьціом яскраваго ідэялю-сацыялізмы. І бачылі, як ліогка ен прыжауся жыцьціом, нібы апошняя толькі і чакала гэтаго часу-часу вялікаго шлюбу. Канчалася вайна, пярайшла зямля селянам, нацыяналізаваліся дамы, умацоувалася свабода.

Але гэта разам са страхам, радзіла і злосць і сеяла помсту сярод багацеяу усялякіх, сярод грашаунікоу, памешчыкау, скінутых ахвіцароу, прыслужнікау цара, а разам з усімі і... сацыялістау-згодчыкау. Ачухаушыся ад дастатаго штурху, патрошку ды памалуй, пачала вылазіць з ціомных куткоу уся гэта печысць і збіраецца з сілаю, каб рынуцца на новых кіраунікоу жыцьця, рабочых і селян. Пашлі у ход рожныя спосабы залучэньня да сябе ціомных і карысных людзей: забрахалі на бальшавікоу, што яны ідуць супроціу равалюцыі, бо разагналі устаноуны збор, разагналі Украінскую Раду, зрабілі паустаньня у Фінляндзі. Пачалі падніма(ць), нацiскаючы на ціжар Брэскаго замірэньня. Нацкоувалі за няйменьня хлеба і іншае яды. Адным словам — хапіліся за усе рады, абы узбурыць народ супроціу савецкае улады і с помаччу яго ізноу стаць у кірунку краям. Аднак працоуны народ, разумеючы с кім трэ іці, хто яго прыяцяль, толькі смеяуся з іх.

Тады буржуазея і яе папіхачы, усякія нібы сацыялісты, звярнуліся за помогаю да чужаземнае буржуазеі, пранцузскае, англіцкае, амерыканскае і японскае. У свой чарод яны падкупілі чэхаславацкая войска, якоя згуртавалася з забраных аустрыяцкіх патданных і знаходзілася у Расеі. А рожныя, чарнасотніцкія гэнералы, як Карнілау, Каледін і др. падпялі багатых казакоу, нагуртавалі белагвардейцау ды ахвіцароу. І вось усе гэты чорныя сілы напалі на Расейскую Радавую Фэдэрацкую Расею, на Расейскую Равалюцыю, на працоунічы бедны люд. Жалезным колам апяразалі яе і весь час прагуцца зруйнуваць, знішчыць нянавісны сабе устрой. Нянавсінны і шкодны, ім, бо грозіць усяму сьвету равалюцыяй, а усей буржуазеі смерцю. І усе ж пад націскам усіх гэтых варагоу расла і крэпла, цвіла і развівалася сацыяльная будауніцтва, умацоувалася равалюцыя і дужэла радавая уласць. Гуртуямая чырвоная армія, чырвоныя равалюцыйныя работніча-селянскія палкі, ня толкі ня падаваліся пад надавам мосных сусьветных варагоу, а і пабівалі іх.

Гэтак пражылі год і апынуліся на парозя другога. Год панства бедных, год работнічай дыхтатуры! Дажылі на страх варагам, на іх пагібяль! Дажылі і святкуям гадавіны Вялікай Акцяберскай Равалюцыі, спраўляям першая вялікшая ад вялікшых, значнейшая ад значнейшых сьвят-свята аслабаджэньня працавітай бядноты, панства свабоды і равалюцыі.

Хай слава будзя гэтаму сьвяту! Мы ж, святкуючы яго, апіваючыся яго святасцью, ня павінны забыць таго, што варагі нашы яшчэ ня знішчаны. Мы павінны помніць, што шмат шчэ трэ будзя ад нас патуг і сілы, каб задушыць іх усіх. У пачуцьці сьвятошнюм мы мусім набрацца гарту і бадзіорасці ля далейшаго змаганьня за сусьветную равалюцыю, за вялікую ідэю сацыялізмы, якая суліць нам новы ідучы год. Мы мусім пакляcціся з помаччу рабочых і селян усіх краеу забяспечыць панства сацыялізмы па усім сьвеця.

Мы павінны барацьбою дайсці, каб праз год да нашаго сьвята далучыуся працоуны народ усіх краіоу. Дык хай жыве сусьветная Равалюцыя!

Хай жыве гадавіна Расейскай Сацыяльнай Равалюцыі!

Хай жыве братнасць працоунаго народу усіх краіоу і нацыяу!

Да 25 Акцябра.

Абляцеу поуны круг
Сонца вечнаго ход!
Скончыу бурны свой рух
Равалюцыі год!
Пад кіпучым чуцьціом
Прагучэу зоуны удыр,
І мільенным гуртом
Устау народ багатыр.
Размахнуу навакол
Колькі меу у сабе сіл
Й неба высь, й зямлі дол
Узялі новы пахіл.
На мяжы раздарох
Устау й печатку адбіу:
„Гэтта будзя парог
Тых вялікіх з'яу-дзіу,
Што наустаушы народ
Палажыу імі лік
Новым часам!" і год
Равалюцы узнік.
Струхлы выраз вякоу
Пад гвалтоуным гняцьціом
У глыб бяздонны сышоу
Перад новым жыцьціом.
І на постаць абшар
Абудзіушыхся кней
З'яу сышоу с пекных мар
Да абуджаных дзей.
Закіпеу-загучеу
Ня спыняючы рух
Там, дзе у шчылінках мрэу
Днеу канаючых дух.
У кіпаі творчум жыцьця
Рос вялікі узбудоу
Волі—вольнай, жыцця
Учорых мар, учорых сноу.
Дні за днямі ішлі
Й адбівалі сабой
На свабодпуй зямлі
Сацыяльны устрой.
І цяпер паглядзець—
Сэрца шчасцям поуно!—
З якім ядрам расцець
Маладоя зярно!
У жыватворчай барьбе
Час в'е звітак прыгод.
Мы вітаям цябе
Равалюцыі год!

Цішка Гартны.

Октябрьские дни 1917 года на фронтѣ XII армии.

Отход с Рижскаго укрепленного плацдарма и сдача Риги, имевшие своею причиною политическую авантюру Корнилова и всех способствовавших ему лиц, сыграли весьма важное значеніе в окончательном переломе настроений солдатских масс во фронтовых частях. Если бывали политическия выступления и до 20 августа, как например, в 17 Сиб. стр. полку, то они не поддерживались широкими солдатскими массами и подавлялись или ликвидировались при помощи ударников и кавалерийских частей.

С той же минуты, когда в ночь с 19 на 20 августа был отдан неожиданный для задвинскаго фронта приказ отступать, каждый если не убедился, то почувствовал, что здесь какая-то новая продажа, или как выражались провокация, так позиции оставались целыми и все были на местах. Объяснение же отступления прорывом у Икскюля никого не удовлетворяло, так как действительная причина прорыва оставалась темной. Дальнейш... события при отступлении, как нап... взпомочь у Роденпойса, куда з... чуть не все пол... ба по ср... тва и... я

каждаго, что [illegible] что-то предательское. И это [illegible] так глубоко запало в ду[illegible], что не могло исчезнуть [illegible] щие недели. На новых [illegible], необорудованных ни для об[illegible] ни для жилья нельзя уже было [illegible] даже Комитеты строить зем[illegible] ы.

— [illegible] мы их рыли, и все поборо[illegible] —был справедливый ответ на [illegible] приступить к работам.

[illegible] нному уже отрицательному от[illegible], к войне присоединил продо[illegible] енныя затруднения. Из тыла под[illegible] прекратился. На местах чуть не в [illegible] дом полку создались реквизиціонныя [illegible] миссии, которыя на перебой захватывали у населения продукты и фураж. Этого хватило не надолго, и уже в конце сентября пришлось выдать неприкосновенный десятидневный запас сухарей в дивизиях. Солдаты голодали, обозныя и артиллерийския лошади падали, как мухи осенью. Начиналась сырость, холода, а в частях совершенно отсутствовала обувь, шинели, белье. Бывали случаи, что в секреты и караулы люди шли, сменяя друг друга и передавая одну и ту же шинель и пару сапог. Все усилия комитетов, направленныя к тому, чтобы снабдить части всем необходимым, не приводили ни к чему, и вследствие этого создавалось отрицательное отношение даже к своим собственным организациям. Единственный выход из такого тяжелаго, безотраднаго положения был в скорейшем окончании войны. Везде, в землянке ли, в тыловом ли обозе, в хлебопекарне—всюду одни и те же разговоры о конце войны, везде одни и те пожелания и вздохи.

С такими настроениями и ожиданиями дожила армія до октябрьских дней, будучи уже до этого большевистских взлядов на войну, хотя в массе она и не давала себе отчета в своих политических стремлениях, не будучи даже знакома с идеями большевизма.

И вот 26 октября ст. стиля по всему северному фронту была разослана за подписью комиссара фронта Войт[illegible] телеграмма, извещавшая о на[illegible] в Петербурге гражданской [illegible] и призывавшая фронтовыя в[illegible] к спокойствию и сохранению [illegible]. Каковы причины, каков х[illegible] этой гражданской войны в тел[illegible] совершенно не указы[illegible]

[illegible]

передаваемыя Искосолом, в которых сообщалось, что в Петрограде мятежники—большевики захватили то-то и то-то, что верныя революции войска с фронта двинуты на Петроград и уже подходят к Гатчине. Искосол, состоявший исключительно из правых с.-р. и меньшевиков и руководим[illegible] [illegible]чиным, Фарашем, Ту[illegible], Б[illegible] и друг., разу[illegible] стараясь скрыть истинное положение [illegible]. Между тем уже 27 октября [illegible] вечером корпусными радио были получены из Царскаго Села радиограммы за подписью т. Ленина и Троцкаго, извещавшія о падении правительства Керенскаго и об образовании Совета Комиссаров в Петербурге. Эта радиограмма была быстро распространена в частях и привела в растерянность и нерешительность корпусные, дивизионные полковые комитеты. С одной стороны поступали через Искосол одна за другою телеграммы из Гатчины, из Ставки, то от имени Керенскаго, то от имени Духонина, призывавшия к непризнанию вновь образованнного правительства и военно-революционных комитетов в тылу, с другой по нескольку раз в день радио приносил известия о действиях и мероприятиях новой власти с призывом образовывать на местах военно-революционные комитеты. Повторяю, большинство комитетов не знало, что делать, тем более, что занятия было по горло с доставкой продовольствия. Решительнее всех оказались латышские полки, стоявшие в это время на резервных позициях. Уже 27 октября они снялись с позиции и ушли в Венден, где находился Искосол, который был вынужден частью перебраться в Валк. Латышские стрелки 1 бригады арест[illegible]ли большую часть своих офицеров, [illegible]али командный состав в полках [illegible] и взяли под свой контроль все [illegible] учреждения, телеграф и телефон в [illegible]дене, образовав военно-[illegible] Коми[illegible]т. К латышским стр[illegible] [illegible] 3-я особая [illegible] в армейском [illegible] располо[illegible]женные [illegible] а также находившиеся [illegible] пой линии [illegible]

[illegible]

ным двойственным положением, латыши потребовали у Искосола решительно созвать армейский С'езд. С'езд был назначен на 1-е ноября. По партийности он разделился приблизительно поровну между правым и левым блоком и носил весьма бурный характер как по отношению к политическому моменту, так и к вопросу о переизбрании Искосола. В результате был избран новый Искосол, в состав котораго вошли поровну представители справа и слева, причем каждая половина имела свой президиум. Получилась курьезная организация с двумя председателями, секретарями и т. д., из которых каждая претендовала на самостоятельность действий. В таком ненормальном виде Искосол существовал две недели, т.-е. до 15 ноября.

Тем временем выяснилась для всех солдат позиция, какую занимали большевики в вопросах войны и мира, в политических достижениях и в вопросе о земле. Среди солдатских масс все более и более приобретали симпатии большевики. Если до 1-го ноября только наиболее революционные полки, как, напр., 17 и 18 спб. стрелковые, выносили такия резолюции:

а) Требуем немедленнаго перехода власти в руки Советов Солдатских, Рабочих, Крестьянских и батрацких депутатов.

б) Выражаем полное доверие и поддержку образованному военно-революционному Комитету Петроградского Совета рабочих и солдатских депутатов и военно-революционному Комитету 12 армии.

в) Вполне присоединяемся к резолюции, предложенной на малом совете [illegible]вым блоком.

Долой контр-революцию!
Да здравствует власть на[illegible]!
Да здравствует Крас[illegible] Петроград!
Да здравствует И[illegible]!

То после пе[illegible] ноября подобныя резолюции п[illegible] чуть [illegible] от каждой пе[illegible] части [illegible]лерия, кавалерия [illegible] команды бы[illegible]. Поэтому, когда 15 ноября был [illegible] следующий армейский [illegible] [illegible]вляющее большинство его [illegible] левой стороне, и в Искосол [illegible] только сторонники переворота.

Лица, ставшия во главе революционного Искосола, как Нухимсон, Медведев и проч. принимали все меры к тому, чтобы наиболее полно и понятно осветить перед солдатами задачи Советской [illegible]

[illegible]

в его работе. Поэтому с 20 чисел ноября везде в частях по распоряжению Искосола начались перевыборы различных комитетов. В наиболее крупныя организации, как корпусные и дивизионные комитеты, вошли определенные большевики или сочувствующие им. Новые комитеты сразу же стали созывать с'езды, общия собрания для пропаганды идей большевизма и находили в своей работе полную поддержку и сочувствие масс.

Когда после с'езда 49 корпуса в Валке 21 ноября, где вынесены были постановления о скорейшем заключении мира, о передаче земли трудовому народу, об уравнении офицеров с солдатами и т. д., делегат доложил обо всем этом своему полку и в заключение спросил:

— Понимаете теперь, чего хотят большевики?

— Мы все большевики!—возбужденно ответила толпа, сгрудившаяся вокруг докладчика.

Служивый.

Исторический обзор прошлаго.

В годовщину торжества знаменитого октябрьского переворота, в Великой Русской Революции не безынтересно сделать некоторый краткий обзор исторического прошлого революции и оттенить наиболее яркие места хлестаковских похождений Керенского и его явных и скрытых соратников, хотя бы и в области крестьянского строительства. Самое начало построения всего правительственного аппарата Керенского вполне откровенно говорило о нелепости и непрочности социал-предательских затей, проявлявшихся во всех уголках правительственного строительства, желавшего утешить народныя массы так, как утешают матери своих детей различными побрякушками, заведомо ложными обещаниями и т. д. В самом деле, за 8 месяцев революционного строя мы ни на один шаг не продвинулись вперед. На переработку каждаго отдельного пункта кровавого царского закона нарочно тратилось попусту якобы

[illegible]

чего—не говоря уже о совершенно новых формах государственности и общественности, проведение которых даже и в узких своеобразных рамках не представлялось возможным.

Время все шло. За спиной у народа велись соглашательски-предательские переговоры с представителями капитала и мироедами о наложении узды на истерзанный народ.

Эти прихвостни капитала употребили все свои способности на то, чтобы разделывать свои гнусные делишки под маркой и формой доверчивого народа: Всероссийских Исполнительных Комитетов Советов Крестьянских, Рабочих и Солдатских Депутатов. Немудрено, что крестьяне, рабочие и солдаты, очнувшись от своей вековой спячки и не имея возможности до конца разобраться во всем происходившем, допускали и злоупотреблять их добрым честным именем. Одной из образцовых ширм защиты Керенского правительства был I Исполнительный Комитет Всероссийского Совета Крестьянских Депутатов, во главе с Авксентьевым, демагогическим защитником капитала. Подбор почти всего состава этого Исполкома, за исключением 45 человек леваго его течения, превзошел все надежды буржуазии. Наемный комитет не мог бы защищать так буржуазного правительства, как этот выбранный крестьянами Исполком. Воля I Всероссийского С'езда Советов Крестьянских Депутатов выражена была вполне ясно и справедливо, но Исполком волю этого с'езда [illegible]атемнил и ни единого положения воли [illegible]'езда не выполнил, а только послушно [illegible]олнял команду буржуазии: „Бег на [illegible]!" Левое течение этого Исполкома—45 человек против 350,—конечно, не могло сдвинуть из политической мертвой точки огромного большинства упрямых Авксентьевских птенцов.

Чтобы успокоить серьезную оппозицию со стороны леваго течения Исполкома,—негодование всего народа и с целью закрепить буржуазный строй, Керенскими и Авксентьевыми с благословения и при благосклонном участии их нашептывателей-капиталистов было организовано „Демократическое совещание". Лучшей уловки, изворотливости капиталистов и их прихлебателей трудно было придумать. В это, с позволения сказать, «демократическое» совещание вошло 39 представителей от Всероссийского Крестьянства

[illegible]

Благородному [illegible] левого крыла совещания за [illegible] обман народа не было конца. Ме[illegible] как не оттягивали авксентьев[illegible] II Всероссийского Крестьянского С'езда, [illegible] старались успокаивать лев[illegible] I Исполкома В. С. К. Д., ка[illegible] требовавшее скорейшего созы[illegible] необходимо было немедленно [illegible] созвать. Сгущенная атмосфера пре[illegible] Крестьянским С'ездом ясно указывала [illegible] я последствия нарочной затяж[illegible] С'езда, обмана народа, действу[illegible] имени, вопреки его истинной во[illegible] [illegible]ния революции постепенно [illegible] на нет. Столь тяжелаго переж[illegible] [illegible]ода, а торжества буржуазии [illegible] предателей не могли ни на о[illegible] терпеть истинные революцио[illegible] ние ради блага народа все св[illegible]. Почему большевики, левые [illegible] максималисты в октябре, собра[illegible] [illegible]ами, свергнули ненавистный [illegible] строй правительства Керен[illegible] своей и заложили октябр[illegible] [illegible]дамент нового социального ст[illegible] Великой Русской Революци[illegible].

Трудно себе [illegible]ь все те препятствия и то[illegible] чинило правое течение [illegible] Всероссийского Совета Крестья[illegible] [illegible]татов октябрьскому переворо[illegible] трудно представить контр-рев[illegible] работу этого контр-революц[illegible] [illegible]зда, собраннаго в Крестьянско[illegible] в лице «Комитета Спасен[illegible] и «контр-революции».

Как и сле[illegible] [illegible]дать, II Всероссийский Крест[illegible] [illegible]зд, собравшийся в каком-то ис[illegible] виде—исполком представительс[illegible] [illegible]чине коренного расхождения [illegible] беднейшаго крестьянства с к[illegible] их руководителями, не мог [illegible]я и разделился на две части. [illegible] леваго течения было абсолют[illegible] [illegible]ство. Это большинство левы[illegible] соединившись с рабочими и с[illegible] [illegible]стренно приняло меры к созы[illegible] представительства Всероссий[illegible] [illegible]да. Между тем, почва из-под [illegible] постепенно все уходила. Под[illegible] живыя револю[illegible]

[illegible]

Соединившиеся революционные крестьяне с рабочими и солдатами, выделив из своей среды Всероссийский Центральный Исполнительный Комитет, Совет Крестьянских, Рабочих и Солдатских Депутатов, повели революционную работу, отбросив в сторону все буржуазные предрассудки.

Чем больше и больше мы получаем сведений о восстании трудящихся других стран, тем отраднее и легче становится на душе революционера, тем светлее становятся нынешние результаты годовой революционной работы социального строительства.

В торжественный праздник годовщины октябрьского переворота вспомним и проанализируем прошлое, так извилистое в своем течении, и на опыте, как в зеркале, увидим все и теперешния ошибки.

В эту годовщину сплотимся все воедино для планомерного проведения социального строительства и торжества Интернационала!

В. Ч.

Маленькі фэльятон.

Вось яко як!

— А ведаяш, Пракоп,—пільнаглядзючы Пракопу у вочы, праказау Вавіла, і выпусціу з рук пустую с пад кавы шклянку.

— Што?—запытау Пракоп, падгладжаны, прычэсаны, у багатум чорнум гарнітуры, заехаушы назпарок да Вавілы пагуторыць за каваю.

Вавіла устау з-за сталу, пагладзіу бораду, адсопся і вышау на хату, разхлестаушы шары халат.

— Усе-ткі нам, па мойму, ня натта шкодна гэта правіцельства. Па мойму, гладка гізуюць нашы,—пасунуцца упеpaд—ні шу-шу! Ды і сацыялісты абрахмавіліся—маучаць... Ня шкодна, га?

Вавіла спыніуся і утарошіуся у Пракопа, які глытау шклянка за шклянкаю каву.

— А чагось там шкодна! Аткуль яно шкодна! Вось ужо сем месяцау мінула, а чым мы гэтак пацярпелі?.. Э, знаяш, Вавіла, ім нічога ня зрабіць самім, а нашы... нашы ня памогуць... Го, ня ёмка, пасьпяшау гэты Карнілау, а тоб-як комін са страхі зляцелі б усе. І скора [illegible]

[illegible]

з суседняе каморкі.

— Глупства, пустоя,—замахау рукою Пракоп:—дзьве роты салдат і спыняцца; ня страшны вораг.

— Ну, а як у цябе з зямлею?—пацікавіуся Вавіла.

— З зямлею?—Нічога!—Мне трапілася мець справу з такім камітэтам, што ен ані пальцам крануу майго дабра. Старшына надта угаворны і мяккі у нашум камітэцяя. Э, дау там адчэпнага з дзесятак вазоу дроу і сена, і на тым скончылася:

— І мужыкі маучаць?—запытала Юзя, вылупіушы вочы.

— Гэ, што мужыкі! Мужыкі баяцца. Гэта стада—што ня скажы—вераць. Надоячы мой Вінцусь пусціу чутку, што зямля абвешчана уласнасцю і, што ты думаяш?—паверылі. Мужыкоу падгаворваюць... Трэ знаць іх душу, пужлівую, пакорную, і тады—ідзі на цапалую... Ха-ха-ха! Я, думаю, Вавіла, што мы шчэ дажывом, калі сцапаям усе у свае рукі. Вось забачыш!

Вавіла здавольна усміхнууся, бертлявый захадзіу па хаця і запытау:

— А мне, Пракоп, як парадзіш: закладаць гэтаму праццузу дом, ці не? Мільен дае?

— Гэта ж дарма! Цудны ты, чаго табе спяшаць! Чаго баяцца! Грошы маяш у банку, нябось?

— Бязпечняй будзя. Хай бы у грашах было, паваротняй. Усэйф зап'ер—і ніхто ня краніся?

— Пакінь, больш возьмяш...

— Дз-зы-зы-ыш!—дзіка і трывожна прагучеу а яктрычны званок. Усе ажно жахнуліся і міжвольна папалохаліся.

— Адчыні-ы-ы там! Пара-а-ска-а, адчыні!—прагукала Юзя, нядала заццагаючы ахвіранкі.

— Хто то моя[illegible] я аднімаючы шклянкі ад губ, [illegible]акоп, утаропіушыся на дзьвер[illegible]

Вавіла маучаў [illegible] туды, куды і Пракоп.

З кухні зас[illegible] то. Параска бегла к дзьвяра[illegible]

— Хто там?—[illegible]на і адчыніла

[illegible]

— Пан дома, каву п'юць,—атказала Параска і пабегла на кухню.

Увайшоушы мігам ачууся ля стала, весь збляндзелы, нібы у трасцы, весь трасучы.

— Ба-а-аль-ша-авікі-ы-і за-аула-да-а-лі-ы!—няразборна праказау ен і знепацку пахінууся к сталу, ажно штырхнуу яго, што скаланyліся шклянкі і начыньня.

Усе вылупілі вочы і аднагалосна ня праказалі, а прапялі:

— Няужо-о-о-о?!!

— Забралі-ы банк Гасударскі, бяруць Зімовы палац... Правіцяльства уцякло-о...

І ізноу было адказам:

Няужо-о-о-о?!

А пошля гэтаго доугі змоук.

— Гэ, чаго тужыць заучасня,—першым вышау са спугу Вавіла, прытуліушыся к сцяне:—Пецярбург—ня Расея. Рукі кароткі-ы! Ня на папуюць! За тоя хуччэй можна будзя палічыцца і лепяй відно с кім: варагі, дык варагі, а то—ні сіоля, ні толя; хоць бы гэты маньшавікі ці с.-р.

Юзя адышла ад сцяны на хату.

— Во-во-во! Разумна кажа ж, Вавілка.

— Бадай і па твойму, браця... Але, усе-ткі... напсуюць. І у прауду, чаго заучасьня охаць,—пасьмялеу і Пракоп.

— Ух, ух-у-у-у!—данеслося з надворку і усе разам кінуліся на пол.

— З гармат, з гармат!—шапацеу Лявон—так звалі прышоушаго.

— Божачка-а-а! Памажы зваяваць бальшавікоу,—маліла Юзя.

— Кінь ты бальхвіць ліха ведая што-о,—сыпыніу яе Вавіла: аб іх сорамна Богу успамінаць.

— Угу-у-у-у-ху-гу!—гручэла ізноу.

І усе коузаліся па палу.

— Ці ня можна, Вавіла Кузьміч, у вас пяраначаваць?—запытау Лявон.

— Але, але, браток, ня выганяй нас,—падмацавау Пракоп.

— Начуйця,—згадзіуся Вавіла. Гутарка ішла у цемні, позна, каля поуначы.

Юзя обмацкам паслала усім пасцелі і яны разляглiся. Аднак заснуць ні гадзін ня м[illegible]г і шэпт паміж імі стаяу весь час, да золку. Радзілі, судзілі, абнадзейвалі адзін другога, суцяшалі і прыслухоуваліся, ці ня чутно на вуліцы стрэлау. Та адзін та другі злазіу с пасцелі, падыходзіу к вакну, прастойвау [illegible] і варочауся са славамі:

[illegible]

А восьмуй гадзіня усе сядзелі за кавай. Пярад кожным з іх ляжала газэта, і кожны пільна праглядау сваю асалавелымі вачмі. Шклянкі ня пападалі у рот і ліпі каву па стол. Хмурыя сур'езныя твары выказвалі сполах. Ня йшла гамонка з вуст, бо усе думалі адно: „Бальшавікі забралі, нам капут"!

Гэтак мінула с гадзіну.

— Трэ іці!—праказау Пракоп:—зайду к сабе, можа весткі есцька з дому.

— І я спяшу,—падхапіу Лявон.

— Я правяду вас, да у банк забягу, мо грошы вазьму?—ні то павядаміу, ні то запытау Вавіла.

— Вавілка, ні с хаты! Сядзі дома, а то яшчэ... мала што можа трапіцца,—сыпыніла яго Юзя.

— Кінь ты, цудная! Пераб'юцца і на[illegible] будзя выгада. Хай, добра.

Падвяселяныя, усе у траіх вышлі з дому.

Мінуу год с таго часу.

Ікрас у гэты дзень сядзеу Вавіла у убогуй кватэрца, за маленькім столом і абярнуушыся да Юзі, смутнай і жудлівай, казау:

— Паслухау Пракопа і вось што атрымау. Дулю! Мільен, як у печы згарэу. Дом нацыяналізавалі! Грошы—та схавау бы, а дом, як ты яго схаваяш. Не, дру[illegible] б раз... ай, ды уся рауно прапала ужо... Дурны, аднак, я.

— Кінь ты, Вавіла, шалаплуціць ліха ведая што. А Пракопу думаяш лепш? Вось чытау жа ліст: землю атабралі і падзялілі, грошы у сэйфу запячаталі.

— Ну, і што ж нам рабіць далі? Рамясла ня ведаяш чалавек, ды і ка[illegible] ведау, та ці варт іці... Эх, паганa[illegible] хам'е, адамшчу калісь шчэ... На ста-арца-а зрабілі...

Юзя разгорнілася і стала плакаць.

— Трэба прадаваць часы да браслеты. Ці мо я з'адзін гарнітур прадам? Як ка[illegible]жа ш, Вавіла? Німа ш ужо ні капей[illegible] с тых, што дасталі за брылянты. А з утра за кватэру трэба плаціць. Ды про[illegible] трэба.

[illegible]

— Я ужо вывесіла абвестку учора!— адказала Юзя.
У гэты момант пачууся званок.
— Параска-а...—с прывычкі пазвала Юзя і хучэй жа сама пабегла да дзьвярэй і адчыніла.
— А, Лявон!—уздзівілася.
— Юзя Япауна, якім чынам вы гэтта?..
— Хто там?—запытау з-за сталу Вавіла.
— Я—Лявон Сом,—данесся адказ.
— Якім парадкам?
— Каморку здымаць зайшоу.
— Пу, як жывеш? Сядай!—папрасіу Вавіла.
— Ой, ня кажы, кепска!—Збяднеу па шчэнт. Ні ведаю, што даляй: дом забралі, паперы у банку забралі, хвабрыку забралі, усе забралі... Галяк—ды годзі. Ну, а як сам?
— Во, бачыш! Як есць. Спродваю яшчэ што—кольвяк і тым жыву. Прадау брылянты—цяпер часы на чарзе.
— А ведаеш што!
— А што?
— Пракопа—павесілі! У хаурусе белагвардзейцау быу запісан. Спапалі і павесілі. Зямлю у меньні аднялі усенькую.
— Ласьня павесілі?!.—сполахна запытала Юзя.
— А вось я чытау... Канец нам, ведаеце. Німа рады: ні вошта ня памагая: ні немцы, ні чэхаславакі, ні хаурусьнікі. Капут. Згінулі!
— Такі і беда!—узварухнууся сядзючы дасюль пядбайна Вавіла. І нас могуць павесіць! Як думаеш?
— А пж табе кажу што раз: асталося вось што кольвяк, дык уцякайма на Украіну ці да немцау, а ты усе адкладаеш і адкладаеш. Вось бачыш што робяць! Зараз вулі[illegible] аплюць...
— Ша-ша!—за[illegible]м,—суцешыу Вавіла жонку.
— І я з вамі! Латва?
— Ну, Латва?
У гэты момант ізноу пачууся званок. Пашоу адчыніць Вавіла.
— Хто там?—запытау ен.
— Я, гр. Затаука. Распішыцяся аб нявыезду з гораду. Ваша чарга ка супольныя работы: ачышчаць вуліцы,—праказау з-за дзьвярэй дворнік і падсунуу яму паперку.
Вавіла, як стаяу, так і замер.
— Што гэткая?—
— Прапала усе! Заутра... дай... хучэй асадку,—мямліва сказау ен, трымаючы узятую паперку, і пільна, асавелымі [illegible] ле.—Я, я-а-а і так— [illegible] папцеу ен.
[illegible] між хату з песнямі [illegible] чырвонай армі.
[illegible] сцягі з напісамі:
[illegible] цяберская равалюцы!
Нехай жыве уласць рабочых і селян!

Васа.

Год расейскае сацыяльнае равалюцыі і Беларусь.

7 наябра новаго стылю скончваяцца год таму, як працоунікі Расеі сусім скінулі с сябе валадарства буржуазеі і сталі самі на вярху кіраваньня страною на закладзінах сацыялізму. Дзень 7 наябра 1918 году рэзка адметны ад дню 7 наябра 1917 году. Тады лівыя партыі, прадстауніцы працоунаго народу, толькі што атрымаушы уласьць, са усею тою разрухаю, як у сярэдзіня гасударства, так і на фронтах, сталі перад няадолянымі прыпынкамі, якія маглі звясці нашчэнт акцябэрскую равалюцыю. Расейская працоуная дэмакрацыя засталася адзінокаю, бо нават інтэлігэнцыя адцуралася ісці па дарозя сацыяльнаго пераустрою, ня кажучы ужо нічога аб буржуазеі. Уся служачая дэмакрація па большасці кінула гасударсцвянную работу, маркуючы гэтым зрабіць перашкоду лівым партыям і Радаваму правіцельству і прымусіць апошняе сыці з занятае ім нязгоднасці с правымі сацыялістамі і буржуазеяй. Праз гэты так званы „сабатаж“ зрабілася шмат блытаніцы у гасударсцвянных і аканамічных справах, і народ пэратрывау многа ад гэтаго. Другім дзелам Радавае уласці, дзелам катта цяжкім, было скончыць вайну, цягнуць даляй якую ня было ні патрэбы, ні магчымасці. Расейскія мільёнын арміі ужо у сенцябры ня мелі ні харчу дзеля людзей, ні фуражу дзеля коняй. На фронтах дарогі былі засланы здохшымі ад голаду і патугі коньмі; салдаты палучалі па фунту хлеба ці па паухунта сухароу. Цеплае адзежы, ботау, ніжняго содзяжу ня было. Нават самы склад ротау, палкоу быу нават малы. Вядома, што адно ужо жаданьня жыць, зратавацца сябе ад галоднае і халоднае сьмерці прымушала кожнаго салдата трэбаваць хутчэйшаго замірэньня. Радавае Правіцельства бачыла, што зясці даляй вайну ня магчыма і прымала усе меры, каб замірыцца з Гэрманіяй і іншымі са усімі сваімі ворагамі. Вось у пытаньні, як замірыцца і быу глаунейшы прыпынак. Трэба было спадзевацца, што Гэрман'я, прагная за захапляньня скарыстая гэты момэнт дзеля сябе. Радавая правіцельства у закладзіну перамовау аб замірэньні палажыла лёзунг: замірэньня бяз анэксій і кантрыбуцый і самаапрэдзяленьня народау. Вядома, такі лёзунг сацыялізму, пры атрыманьні на чыстату якога Гэрманіі ня прыгарнула б да сябе нічога, быу сусім ншрыемным дзеля нямецкіх імпэрыялістау. Перамовы усіо зацягаліся, як тым часам армія сама распльвалася і развальвалася. Мамэнт быу настолькі цяжкім, што усцішна было ня толькі за равалюцыю, але нават і за быцьціо самога народу. У дадатак к гэтаму, траха ня ва усіх прыфрантовых воблясціох і на поудні, дзе с пачатку Расейскае равалюцыі папырауся напрамак нязалежнасці і дзе пралятарыят быу нязмерна слабейшым чымся у прамысловых цэнтрах, як Пецярбурх ці Масква, усе тыя элементы, якія сацыяльная равалюцыя прышлася ня пагусту, сталі хутка гуртавацца, аб'еднацца, маючы у мэця хоць с падмогаю сваіх былушых ворагау абараніць сябе ад дыктатуры пралятарыяту. І вось Украінская Рада, Літоускі Савет, Прыбалтыцкая баронства, Фінляндскія белагвардзейцы далі знаць у Бэрлін, што яны рады накарацца немцам, абы атрымаць незалежнасць ад Расеі. Немцы тады і згадзіліся на замірэньня с правам самаадзначэньня нацыяу, але яшчэ да замірэньня нямецкія вайскі былі рушаны, каб „самаапрэдзяліць“ народы, жадаючыя і бытцам прасіушыя таго. Арміі к гэтым часам ужо ня было, спрачацца было некаму, і немцы захапілі столькі, колькі ім было трэба. Дэлегацыя Расейская гвалтоуня прымушана была надпісаць 3 марца 1918 цяжкія варункі Брэскае згоды. Нямецкія вайскі і да апошніх часау займаюць чужыя землі і трымаюць усю уласьць у сваіх руках, здзекуючыся пад народам.

Пад аховаю нямецкіх вайсковых сілау ва усіх занятых мейсцох хутка паднялі голаву контар-равалюцыянэры і знішчожылі усе заваіовы працоунаго народу. У падзяку за падмогу немцау, мейсцовыя так званыя урады сталі шукаць усягдашняго хаурусу з Гэрманіяй, ня глядзючы на тое, што нямецкія вайскі грабілі і галасопілі кожны край. Такоя шуканьня хаурусу і падтрыманьня з боку немцау было зробляна і Мінскім урадам 28 апрэля 1918 году. Ахвіцыяльная тэлаграма да Вільгельма ад Мінскае Рады, як бы узаконіла атдзяленьня ад Расеі, адцураньня ад равалюцыі. Рада с Брэскаго замірэньня апавясціла Беларусь Незалежнаю Распублікаю, але гэтая Распубліка, маючы мала унутрэняе сілы, пры недахе ватку нават дзейных людзей, нічым сябе ня выявіла і да гэтых часау, і усамдзеля з'яуляяцца нямецкаю правіцыяю, з якое нямецкія камэндапты спускаюць тры скуры, ці робяць там, што хоцуць. Напаследак, і самы немцы ня натта гоняцца за беднаю Беларуссю і, ня глядзючы на імі самымі зробляное самаапрэдзяленьня, ня пастыдаліся прадаць кавалкі Беларускае Распублікі за грошы на згодзя у Вільні ад 15 сенцабра г. г. Ужо адно гэта сьвятчыць, што у адносінах к „незалежным“ народам у немцау кіруя з нават ня той „прававы парадак“, пасадзіц якія яны бытцам меліся, а проста карысны рахунак.

Расскі пралятарыят чуу усе пакуты, якія трывая працоуны народ у занятых мейсцох, гаравау за яго, але памагчы было нечым. С поуначы і са рэходу пасунуліся новыя врагі, якія ішлі „ратаваць Расею“ ад гібялі „Чэха-славацкі“ бунт, аб'яуленьня вайны былушым хаурусьнікамі, напрыпыняушаяся барацьба на украінскіх рубяжох спауна трымалі на усходзя, поуначы і поудні усе часткі чырвонае арміі, якая у дадатак спачатку была натта малою. Вядома уцічыпаць ізноу вайну з мойным нямецкім імпэрыялізмам—значыла дарэмня траціць лепшыя равалюцыйныя сілы. Праз гэтыя прычыны Беларусь і пакутуя ад іназемнаго і свайго панскаго уціску аж і да гетых часау. Але часы і палажэньня зьмяніюцца. Чэхаславацкія банды атагнаны у Сібір, у барацьбе з імі абмацавалася і зложылася Чырвоная армія. А тым часам нямецкія імпэрыялісты упалі уніз. Вайна, якую яны рахавалі вясці да поунаго адоляньня ворагау, змарыла народ, і ён, як і у Расеі стау упарта трэбаваць канца яе. Нямецкія арміі былі прымушаны хаурусьнікамі атыходзіць усюды. Баугарыя і Турцыя замірыліся, і Гэрманія павінна прасіць таго самаго. У вось дзеля усіх правіцельствау застаецца цяпер адзін вораг—бальшавізм, да зніштажэньня якога яны прагуцца. І звязку з гэтым на Беларусі пад аховаю ізноу такі нямецкаго камандаваньня складаюцца белагвардзейскія дружыны, якія павінны будуць першыя рынуцца на Радавую Расейскую Распубліку. Такія ж дружыны збіраюцца і на Украіны. Усясьветныя імпэрыялісты, як нямецкія, так і англійскія, мусі быць ня спадзеваюцца на свеі вайска, дзе цяпер так сама робіцца зварот у поглядах, і меркуюць задушыць равалюцыю рукамі расейскае буржуазіі. Але гэтаго ня будзя. Беларусь ня так шмат мая панства, якоя б магло стаць пяадоляным прыпынкам на дарозя чырвонаго сцягу. А надзея іх на падмогу іназемных вайскоу—дарэмная. Яны ужо цяпер ня з'яуляюцца пугаю у руках сваіх імпэрыялістау.

Калі год таму назад Беларусь бачыла усцішны туль, за якім хавалася зьвздоляньня і разгром, та у гэты год перад ею адьыняяцца шырокі прагал свету, вольнасці, свабоды.

Імпэрыялізм абурваецца, а разам з ім уціск і прыгоп народу на усіой зямлі.

І. Р.

Распыление революционных сил.

Великая Русская революция с самого своего начала и до последнего времени страдает неизлечимою хронической болезнью — распылением революционных сил, из-за которого в значительной степени усугубляется и осложняется весь ход революции.

Неоспоримая колоссальная затрата времени и энергии отдельными активными работниками революции в [illegible] нужной партийной вражде, сон[illegible] и т. д. приводит к весьма п[illegible] результатам—развалу необходимо[illegible] ства революционного фронта. При[illegible] внимание безконечно тяжелое поло[illegible] и состояние Советской России, в д[illegible] момент особенно чувствуется насто[illegible] ная необходимость сплочения всех [illegible] но-революционных сил в одну мо[illegible] семью.

Необходимо все действительныя [illegible] люционныя силы направить в одну [illegible] рону для составления могучей равно[illegible] ствующей, а не допускать возмож[illegible] уничтожения сил одна другой. [illegible] тем, несмотря на несомненный нед[illegible] ток полезных сил, мы совершенно [illegible] заботимся об их объединении, поро[illegible] лая непростительно-обидную сб[illegible] работу. Ни для кого не секрет, что [illegible] соц.-рев., в истинной революционн[illegible] которых никто не сомневается, устр[illegible] лись от многих ответственных посто[illegible]

Облеченные доверием миллионных [illegible] люди иногда остаются совершенно [illegible] бортом, а различныя темныя личнос[illegible] из стана явных учредиловцев, корнилов[illegible] цев и т. п. присасываются к Советским учреждениям, порою ядовито насмехаясь над людьми, отдавшими все свое лучшее на революцию, на благо народа. Назначая вместо левых эсеров кого угодно, только не их, люди очевидно совершенно забывают простую истину, что всякой матерь свое детище дороже себе, чем ко[illegible] то ни было, равно как доро[illegible] рев. Советский строй, из-за у[illegible] котораго он отдавал свою жиз[illegible]

Закаленную в борьбе Партию [illegible] революц. не могут загрязнить ни [illegible] застрельщиков революции—учредил[illegible] (правых с.-р.), с которыми партия дав[illegible] и во-время, порвала связь, ни наро[illegible] раздутый теми, кому это выгодно, мы[illegible] ный пузырь пресловутого позорного [illegible] ступления жалкой кучки неврастен[illegible] из числа цекистов л. с.-р., без разр[illegible] ния и полномочия на то партии.

Каковы бы не были соверше[illegible] сделанного цекистами вы[illegible] действия, название им—[illegible] детская игра, вовлекшая [illegible] кацией выступления [illegible] ненужную историю.

Партия левых [illegible] т.т. большевиков [illegible] а союзниками [illegible] мысли, что [illegible] знательно н[illegible] но пару[illegible]

Партия л[illegible] с гор[illegible] може[illegible] сказа[illegible] рский п[illegible] рот—дело и их рук; сочная почв[illegible] произрастания октябрьских семян [illegible] сю, только от уборки урожая она б[illegible] родно устраняется. Факт серьезнос[illegible] ответственности прошлогоднего окт[illegible] ского момента, когда лев. соц.-рев.[illegible]

Калысная песьня.

Спі, сыночак, у калыбелі
У чыстуй мякянькуй пасцелі.
Я калыску пагайдаю
Й песьню-казку прасьпяваю,
Аб твасй, сыночак, долі,
Калі выйдзяш ты у поля
Жыцьця труднаго, цяжкога—
Калі станяш ты на ногі...
Спі цяцерака, сыночак,
Бо падросшы—ні разочак
Ня заплюшчыш сваіх вочак.
Пойдзя клопат галавою—
Станя думка прад табою
Сетку віць з ліхіх клапотау
І абмыя твар твой потам...
Спі, сыночак, у калыбелі,
Хай збірая сілу цела,
Хай душа гартуя волю
Іці на стрэчу лепшай долі.
Ты дзіця краіны беднай,
Акаванай у пояс медны
Гора, злыбяды, нядолі,
Мукау сэрца-цела болі;
Ты дзіця яе народу
Век цярпячаго нязгоду
У прыгначэньні, пад'ярэмна,
Няпавінна, задарэмна.
Ты радзіуся пад патугам
Сілы змучанай, за плугам,
За сярпом ды за касою.
Ты радзіуся пад рукою
Прыгнятаушае нядолі—
Пад кустом, ці у чыстум полі.
Будзь на варця, будзь гатовы
Скінуць гора таго сковы
І шырокаю дарогай
Выйці людзям на падмогу
У барацьбе за шчасця й славу
Ім належную па праву!
У свежум, вашум пакаленьню
Прыдзя краю атрадзеньня—
Ды багацьця і Свабода
Дя працоунаго народу.
Сніж, сыночак, с думкай гэтай,
Марай шчаснай разадзеты,
З верай яснай дачакацца
Пайсці у бойку і змагацца
За працоуны люд й Краіну,
За іх шчасную судзьбіну.
Цябе будзя шанаваці
Покуль сталым станяш маці;
Пашануя ды падбая
Пакуль сілы на то мая,
Пакуль хоця у яе могі
Устанавіць цябе на ногі.
Устанавіушы ж будзя ждаці
Бачыць у слаунай збройнай раці
З рабства устаушаго народу
На змаганьня за свабоду!

Цішка Гартны.

Зьнібеіць сэрца.

Калі хто адыходзіць ат свае касты, а няздоля каб зусім адрэчща та яе,—гаротнік ен, зьбіты са свае калюгі.

„Гонар“ Г. Зудэрмана.

Быу слауны, прыгожы дзень у жніуню месяцу на адным с капказскіх курортау, гдзе я у той час лячыуся ат розных сучасных хвароб і, здавалася, ужо лепшау.

Чудоуная неба. Упакойня—гарачая сонца. Жыватворчая паветра. Зьнямелая гара-асілак нукобіцца і дрэміць і паупамінае егіпецкую піраміду. Парк повян прыбранаго панства. Пыдвіць у гальлерэі неурастэнічная музыка: карціць яе слухаць, адлі яна неяк пяпрыемна ласкочыць. Скрыпая пад ботамі і блішчыць і бліская [illegible] сонцу жоуценькі жвырок з дроб[illegible] чарапашкамі, белымі, як бе[illegible] над лавамі дзеля сядні хво[illegible] труды лісьця на дрэвах і [illegible] цяпле, а пьяны арама[illegible]а с парфумаю гуляючай [illegible]кі.

Стара[illegible] з белым вузлом бялізн[illegible] прыкандыбала па лясавой сьцежачцы с паселку да цалебнае крыніцы, бачком абыйшла ганаровых людзей і с прыражонаю простаю ласкаю папрасіла у дзяучынкі—вадалеі чаухірачку гарачай вадзіцы, што шляхоча а шляхочыць там с-пад каменнай гары у трубу пад высокаю, дзівоснаю паветкаю на чатырох мармурных калонах. Рухавая дзяучынка, с чырвонымі, як бачок цукравога яблачка, шчочкамі, падала папом, адлі ізноу зачэрпала, узыйшла высачэй па мураваных драбінках і паставіла ей, бабулі, на украй крыніцы. Бабуля асьцярожна паклала вузял і качарэжку на кончык чыгуннаго услончыка пад лаурам і сама села піць. Яна такая пакойная.

Я змарыуся, я аняг сярод панскаго натауну. І я прыкмеціу пакарнейшую, худную. І я гляджу. І я атпачываю.

Яна падобна да мае маткі.

У сэрцу маем—нешта прыемная і хворая. Як шчырая каханьня. Як каханьня таго, хто шмат думау. Спрадвечная і тлен.

Яна падобна да мае маткі.

Маршчынаватая, хворая твар. Добрыя вочы труждэльніцы. Вочы, што зазналі гора і даруюць за усе. Няпрыгожыя старыя рукі. Старэчыя пахіласьць і няроуная хада чалавека, упіснутаго працаю.

Яна падобна да мае маткі.

Ей некалі бавіцца. Рыхтуяцца пайсьці. Бярэ качарэжку, крэкча, і белы важкі вузел ужо гнеце яе плечы. Пайшла на прасьцеве у бок нашае здрауніцы. Я гляджу сьледам, пакуль белая мільгая сярод лісьця, і я [illegible] што там пайшла мая нябож[illegible]ма.

Нябожч[illegible] пазнаю.

Пайду і [illegible] усміхнуся. Цеплая соняйка ра[illegible] Пайду кружна, падкол гар[illegible] Тут німа натаупу. Пустэ[illegible] Ня чуваць няурастэнічна[illegible] Чырванеюць у гушчарніку кі[illegible] цыукаюць малюсанькія п[illegible] праз зялепае гальле, як быццым шкло, навіслая сярод кырэлаго дубоваго суччя сьцяна скала. Як тут ціхамірна, як тут упакойня!—„Ат зямлі ты узят, ат зямлі ты узят!“—шэпча мне на вуха самотнасьць мая. Аткуль гэта? А,—есьць скандынаускі, здаецца, раман пад гэтаю назваю. Што мне уроілася у галаву, які тут зьвязак? Бабуля, бабуля, што бачыу ля крыніцы. Бог зь ею! Пайду у здрауніцу. Атпачыцу крыху у сваім пакою, ахаладжуся, ужыву прыкрых лекау. Адылі выйду я у альтану, сяду у мяккая паньская крэсла і атдам сябе пад гладу гарачаму, а ня вадному сонцу. Салодкая паветра само ільлецца у грудзі. Буду дзівіцца на лес на гарах. Ен здалеку здаецца травою, паупамінае пойму, сяпажаць на Беларусі. Буду думаць пра свой родны край. Там цяпер сеюць жыта, дажынаюць авес. Сівая, блісучая павучына сцеляцца па полю. Ля уступу у здрауніцу сядзіць самавіты, намагляваны швейцар, і мне гэта прыкра, бо я думаю пра людзей на сенажаці. Гэты дом, кажуць, быу дауней уласнасьцю вялікіх буржуяу. Цяпер тут значна агалела, абшкумачана, але тым-часам—прыгожа і каштоуна. Дарагі дыван, пазьцеляны пад ногі, шбы-та абыяк кінутыя ля столікау у весьцібюлі пекныя каберцы, дзівосныя балясінкі у парэнджах, агрэмадныя люстры, статуі у лехах, кволенькія, далікатныя купатачкі на пляцыках. Старая цазалота ганарова маучыць, ня кідаяцца у вочы.

Пацiху уздымаюся па лесьвіцы і рантам бачу...

Яна, старая простая кабета з белым у руцэ, хапаяцца сьмесці уніз, троху ня кумільгам скацінца, а у адчыненыя дзьверы пакою № 21 выпхнулася грубая вусатая постаць знаемаго вайсковаго.

— Сорамна! сорамна! Табе, вужацы, абы грошы садраць. А шчэ — старая, Сорам. Я табе дам за гэтыя насовачкі.

Учэра да вайсковаго прыехала яго жонка, малюсенькая, пульхлая маладз[illegible] Я пазнаеміуся, калі яны таргавалі купілі у заходжага перса буйны ак[illegible] марып. Яна шуршэла дарагімі спадніц[illegible] дзівачна пярабірала у паветры негяг[illegible] кімі пальчыкамі. Пальчыкі унізаны пя[illegible] сьценкамі.

Ужо дзьверы пакою № 21 замкну[illegible] ліся, воттульля сьціхая у канцу кар[illegible] дора і паважная ціша панскай здрауніцы нічым ня парушаяцца, а бабуля палахліва шарпая на прыступачках чувакамі, хапаяцца. Яна зьбялела, як ліпіна, нешта мармоча і зрэдку плюскае вачмі. А вочы выцьвілі, спалохаяы горка паврыуджаны і ня прыкмячаюць, міпаючы, што я тут, нічога ня бачуць, апроч можа пачатка спрадвечнасьці.

Ай, людзі, па што скалупілі вы боль[illegible] ку маю?—„Гадасьць, гадасьць!“—шэпч[illegible] мне на вуха самотнасьць мая. У ч[illegible] Што я ня абараніу яе? Дык што? А, я—індывідуаліста... Мне ня блізкі люд[illegible] кія адносіны і людкоя скрупулацтва. Не, я хвор!

А зьнібея сэрца: гэта кабета так падобна да мае маткі. Гэткая ж знаема маршчынавая, хворая твар.

Упакойня жаркая сопца. Жывіцільная паветра. Пыдвіць музыка. Барвісты натаун курортаваго панства захлыпуу пляцык і сцежачкі парка.

Бабуля з бялізнаю трудна кандыбая с качарэжкаю да крыніцы. Ей па дарозя у здрауніцу.

Я прыкмеціу.

Заможныя людзі, буржуа., і я,—сярод іх. А гэта—мая матка. Яна надобна да мае маткі, надта падобна.

І зьнібея дурноя сэрца, бо я шчэ хвор.

М. Гарэц[illegible]

[illegible] но не делая никаких различий [illegible] собою и т.т. большевиками, охотно [illegible] на себя всю тяжесть ноши, как [illegible] ая больше, ясно говорит за тесную [illegible] жбу и сплоченность левых с.-р. с боль[illegible] виками ради одного общего дела—ре[illegible] юционной коммунистической работы. [illegible] Это партийное неразличие оправды[illegible] ется хотя бы так же и тем, что Кре[illegible] янская Секция, несмотря на свой пре[illegible] уществепно лево-эсеровский состав, в [illegible] ябрьско-февральские дни неоспоримо [illegible] сылала в провинцию тысячами своих [illegible] итаторов в отношении 10 больш. на [illegible]—2 лев. эсер.

[illegible] ишущий сие строки сам принимал [illegible] ергичное участие в этой посылке, [illegible] евшей громадное значение для общего [illegible] ода революции.

[illegible] е вместе взятое и об'ективно взве[illegible] нное должно заставить признать, что [illegible] надать на всю партию лев. с.-р. рас[illegible] ылять ея ряды из-за провокации отдель[illegible] ых ея членов,—по меньшей мере неце[illegible] сообразно. Слишком тяжела и сложна [illegible] де предстоящая задача революции, что[illegible] бы решить ее и вынести на одних только [illegible] плечах.

Но нигде так не может отразиться партийный раздор, как в Белоруссии, которая очень бедна революционными силами. Принимая во внимание безконечно тяжелое настоящее положение Белоруссии и предстоящее новое ея великое строительство, нужно употребить максимум энергии и сил на об'единение и сплочение [illegible] ех левых истинно-революционных [illegible] сил и создать здоровое ядро для [illegible] нейшей многосложной работы в Белоруссии.

Да здравствует братское единение и могучая сплоченность всех живых революционных сил как России, так Белоруссии, Украины и т. д.!

В. Ч.

[illegible] т редакции: Редакция, зная лично [illegible] втора помещаемой статьи, нисколько не [illegible] омневается в его безупречности и истин[illegible] ой революционности, а потому дает ме[illegible] изложения его мыслей.

[illegible] асцярога.

[illegible] вяволя бракуюць [illegible] пашкодзяць яго [illegible] упу. Ч[illegible] імаюцца яны, [illegible] м боляй [illegible] таго жыцьцю. [illegible] ым часам [illegible] развіцьця патрабуюць [illegible] астаяннаго руху уперад і стараюцца [illegible] к-кольвячы абмінуць усе пярашкоды на [illegible] ваей пуціня. Калі ж гэта ня удаецца[illegible] ады прыходзіць на падмогу равалюцыя [illegible] нішчыць іх. Праудзівяй кажучы, самі [illegible] эты законы выпіхаюць равалюцыю дзеля таго, каб адчыніць вольную пуціну ля жыцьця. Равалюцыя крута абыходзіцца з'усім, што спыняя поступ—найгорай дастаецца усякаму прыгону, усякуй нявolі, як глаупым будаунікам усяго ліхога. Чым шырэй равалюцыя захапляя абшар жыцьця, чым кручэй ломіць усе старое, тым вальнейшую дарогу яна дае поступу. З другога боку, ужываньня равалюцыяй паунейшых свабодау і шчырэйшая ахаваньня іх—прыносіць сілу і посьпях у пашырэньні і творчасьці равалюцыі.

Расейская равалюцыя, зрабіушы вялізарны у свеця няракрут, пяряйшла на уступ творчасці, на самы важны і адказны уступ. Ат таго, як будзя будавацца жыцьцё у яком кірунку пойдзя гэта адбудова — залежыць і развіцьцё жыцьця і жыцьця самое равалюцыі і заваявапае ею свабоды. Вось кожнаму прыхільныку равалюцыі, якому выпала шчасця адбудоуваць жыцьцё на новых пачатках, патрэбна дужа даскапала, усебакова пазнаць і матар'ял, і спосаб якімі вядзецца адбудоука, ды далікатна, з асцярогаю адносіцца да іх. Маленькі пахіл у бок цягня за сабою пязлічаную бяду і грозіць сапсаваць усю будыніну. Нас цікавіць тут адно: гэта-пацыяпальная пытаньня, рэч дужа далікатная, заблутапая і у той час маючая важкі уплыу на равалюцыю і на творчасць свабоднаго жыцьця ля падтрыманьня яе. Як ведама, акцябэрская равалюцыя, а кром зніштажэньня палітычнаго і эканамічнаго прыгону, які гнеу усіх працаунікау, зніштожыла прыгон і пацыяпальны, які меу на працягу гісторыі вялікі уплыу на люцкое жыцьце, а у расейскуй равалюцыі сыграу ня апошнюю скрыпку.

Тым часам у сучасны нам момант ні бы у адносінах да гэтаго пытаньня відаць некую цьмяпасць і неяспасць, пяраходзячую у варажасць да яго, праз якую пачынаюць ужывацца рожныя прашкоды на пуціня яго развіцьця. Вось гета і наводзіць нас на тыя сумныя думкі, якія кажуць, што трэба быць дужа далікатнымі, умелымі і асцярожнымі у разбэрсваньню заблытанпасцяу многабочнаго жыцьця. Так сама трэ і вялікія ды шырокія пазпаньня. Апошняго, як відаць, і ня дахапляя у нас—інача нельга падумаць, бачучы адносіны да нацыянальнаго руху такімі, як яны у большасці мястоу праводзяцца і равалюцыйнымі управами і асобнымі людзьмі. Той хвакт, што часта пацыяпальны рух служыць праводнікам равалюцыйному і што заусягды яму прыносіць вялікую карысць ня муся быць забытым нігодным прыхільнікам свабоды, а найболяй равалюцыянэрам. Хто ж ня ведая, павіпян азнаеміцца, праглядзеушы добра гісторыю равалюцыяу і гісторыю нацыянальных рухау рожных вякоу і рожных народау. Дзеля прыкладу скажам, што пацыянальны рух ужо прыніос шмат карысці расейскуй равалюцыі і шмат можа ей прынясці у будуцыни у залежнасці ад спраудпаго на яго пагляду.

Возьмам хоцькі Беларуская пытаньня: тоя палажэньня Беларусі, у яком япа ачулася у скутку вайны, грозіць яе народу быць падзеля паму паміж рэакцыйных гасударствау на часткі, пры нямом яго змоуку. Няведаючы хто і што, ен ахвотня і пакорна будзя лучыцца і да Рэгэйцыйнае Польшцы, як паляк, і да Скарападшчыны, як хахол і да Літвы, як літовяц. Маючы ш нацыянальную свядомасць—таго б ня было; беларус ведау бы хто і што ен і, найпачай, па натуры сваей і па усяму складу дамакрат і равалюцыянэр, ен хіліуся б свабодна да Радавае Росеі. Вось гетта ля равалюцыі і есцяка абмацваная, відкая карысць. Тоя самая можна сказаць і аб другіх нацыянальнасцях, калі ня разам аб усіх. Гэтак мяркуяцца у нашум розумя, і гэта, папашаму, самая верная рада падыходзіць з боку нацыянальнаго пытаньня да адбудовы новаго жыцьця свабоднай федэрацкай Расейскай распублікі. Іншыя спосабы—губільны і шкодны, бо яны усе абмінаюць самая важная—гэта увагу да вялікай свабоды, свабоды нацыянальнаго чуцьця.

Беларус-Камуніст.

Будучына Беларусі.

У сучасны момэнт, калі народы усяго сьвету знайходзяцца ва парозя замірэньня і нераустрою свайго жыцьця на іншых, новых закладзінах, трэба даць сабе ясны і апошні адказ, як мы мыслім сабе будучы устрой Беларусі. Трэба усім шчырым сыном яе атрымаць цвіорды і просты напрамак свае палітыкі, пакінуць хістацца ва усе бокі, каб ня выйшла таго, што бывая, як пагонісся за некулькімі зайцамі. Час трэбуя ад нас перш усяго точнае мэты, якую мы павінны сабе паставіць, а ад гэтае мэты будзя залежыць і спосаб яе дамаганьня.

Вайна, якая падыходзіць ужо к канцу, якая паказала нам усю злыднасць і перашкоды, якія рабіліся правіцяльствамі да гэтых часау. Увесь сьвет быу кінуты на зніштажэньня, і дзеля чаго? Дзеля нейкіх мерных рэчай, дзеля рахункау між сабою багацеяу. І у канцы гэтае гублі толькі узрадзілася думка, што кожны народ мая права на уласпая, вольная жыцьцё і што вайна праз гэта траціць усякі сэнс, бо мэтаю ле як раз было зняваленьня народау і захапляньня зямель. Трэба было 4 годы крывавае спрэчкі, каб замацавалася і адоляла гэтая думка. Гэтую думку выказалі ня тыя буржуазна-імпэрыялістычныя урады, якія да апошніх часау кірующь яшчэ народамі Заходняе Эуропы, а працоуны пралятарыят, які адзін зможа скончыць вайну вечным замірэньням. Але каб гэтая замірэньня усамдзеля было вечным, трэба і каб уласьць знайходзілася у руках пралятарыяту, бо інакшай ня будзя забязпячэньня, што ізноу звернуцца перамаганьня і спрэчкі між грашаунікамі, а разам з гэтым і усягдашні полах вайною. Пралятарыят жа заложыць сусім інакшыя адносіны між асобнымі народамі, якія ужо будуць ня ворагамі, гатовымі кінуцца адзін па другога, але шчырымі хаурусьнікамі с аднакавымі мэтамі. Вось мэтаю усякаго народу цяпер з'яуляяцца **установа народауластва, якоя даруя усе аканамічныя правы народу у гасударсцве і зніштожыць спрэчкі між асобнымі народамі.**

Гэтая мэта, агульная дзеля усіх народау, прыкладаяцца і да Беларусі. Як раз дзеля нашаго краю народауластва і патрэбна больш, чымся якому-небудзь іншаму, бо да апошніх часау на працягу тысячы гадоу Беларусь знайходзілася, як у палітычнуй так і аканамічнуй нявolі. Вядома, мы пад Беларуссю разумеям ня самы кавалак зямлі, але беларускі народ, які апекауся усімі; і на Беларусі жылі такія, хто ня чуу нявolі, але гэта ня беларусы, а прышлыя чужыя людзі.

Разглядаючы Беларусь, як край заселяны працоуным селянствам, мы і павінны рахаваць аб будучым устрою с погляду зааховы правоу селянства, а ня с таго знарок выраблянаго погляду, якім прагуцца прыцягнуць да сябе прыхільнікі так званае незалежнасці. З другога боку, іосць людзі, якія і ня думаюць хоць колькі небудь лічыцца з асабістасцю беларуса, як індывідуума, і ня хочуць прызнаць за ім правоу на уласпая жыцьцё. Мы і разглядзім тут абедзві думкі ня с таго часоваго погляду, які зрабіуся ці праз няразуменьня, абмылку або знарочыстую забауку дзеля дамаганьня уласных выгадау тых ці іншых грамадзянскіх гурткоу, але з боку абсалютнай магчымасці і патрэбнасці дзеля народу таго ці іншаго напрамку палітычнаго жыцьця.

Незалежнасць мая сваею мэтаю стварэньня асобліваго гасударства, якоя павінна мець свой уласны урад у стасунку с патрэбамі палітычнаго і аканамічнаго жыцьця страны, усе установы кіраваньня, інтэллектуальныя і матэрыяльныя сілы, забяспечаючыя патрэбы народу. Інтэллектуальныя сілы Беларусі толькі што началі прабівацца на сьвет, ня абмацаваліся і, можна бяз абмылкі сказаць, што іх ня хопіць дзеля арганізацыі усіх установ гасударсцвяннаго будынку. Праз гэта, усіо роуна прыйшлося б клікаць чужых людзей і атдаць у іх рукі усіо кіраваньня. Ад такое незалежнасці —ховай Божа: ня трэба. Даляй, самая прырода Беларусі, бедная няпрыветная, ня дае усіх сродкау, праз якія магла б развіцца уласная прамысловасць і выраб багатствау, якія здавалялі б народ. Нават хлеба свайго у Беларусі ледва хапая дзеля пражыцьця. С чаго ж зложыць той фонд, які патрэбян дзеля падтрыманьня як народнае гаспадаркі, так і розных культурна-гасударсцвянных установ? Гэтых сродкау німа. Прыйшлося б рабіць тоя, што рабілі да гэтых часау паны: калі у іх ня было грошай, дык секлі і прадавалі лес, балазе яго было шмат. Але гэта ня будзя рабіцца бяз конца, бо хутка можна зніштожыць гэтая едзіная багацьця. Вось мы і бачым, што незалежнасць дзеля Беларусі—нямагчымая рэч. Яна павядзе толькі да большае палітычнае залежнасці ад тых, хто цяпер у сваіх інтарэсах дамагаяцца гэтае незалежнасці.

Лічучы незалежнасць пяпрыемнаю дзеля сябе, асабліва с часау равалюцыі, мы нязгодны сусім с тымі, хто ня хоча лічыцца з нацыянальнаю асаблівасцю беларусау. Такія людзі пытаюцца: „А дзе ж тыя беларусы, хто яны такія? Мы ведаям палякоу, літоуцау, расейцау, а беларусы што такоя?“ І у падмацаваньня свайго такогая нядауменнаго пытаньня кажуць: „Запытайцяся у Віляншчыня каго-небудь, ну хоць бы з віоскі —хто іоп. Вам адкажуць: паляк ці расейскі.“ Прауда, такі адказ пачуяш, бо кожны каталік лічыу сябе палякоm, а праваслауны—расейцам. Да тут німа ніякаго дзіва, калі Беларусь на працягу пяцісотак гадоу была мейсцам барацьбы дзвіох цэрквау, з якіх кожная прагпася прыгарнуць да сябе край, маючы гасударсцвянныя мэты і выгады Польшчы и Расеі. Але паслухайця мову, углядзецяся у быцьцё і звычайкі, ущікуйцяся ва усіо жыцьці [illegible] „паляка“ і „расейца“ з Віленшчыны і вы ня знойдзяце між імі ніякае рожніцы: гэта людзі адпае псыхалогіі, няходнае с псыхалогіяй сваіх заходніх ці усходніх суседзяу, людзі адпае мовы, аднаго бытавога устрою. Словам, гэта беларусы. Толькі над чужым уціскам яны утрацілі разуменьня у званьні свае нацыянальнасці. У апошнія ж часы, калі праз вайну агракады беларусау кінулі свае куткі і разбрыліся паусюды, яны спазналі, якая рожніца між імі і іншымі народамі, спазналі сваю асабістасць.

Вось гэтая асабістасць і начэплівая думку аб тым, што Беларусь, застаючыся як частка таго гасударства, дзе забяспечаны інтарэсы пр[illegible] злoжана і цьвіце [illegible] павінна мець свой [illegible] заложаны на мейс[illegible] селянства і пралятар[illegible] туцыі, якая атрымала [illegible] верх у Расеі. Так узбудованая Беларусь будзя мець усамдзеляшняя народауластва, бо уся уласць будзя знайходзіцца у руках працоунікау і сялян і гэтая уласць

Асеньні шолах.

Як стары арол, я з думкай маею шалепай, на высокім кургане стаю здтуль аглядаю гоні, разоры роднай краіны сваей.

Ох, і бедна-ж і смутліва ты старонка Беларусь!

Па нівам, камяністым узгоркам, па шляху і даліне журлівай стогнам стогня вецяр вольны. Плача дождж над магілкай і галінамі, бярозка гнецца да зямелькі. Толькі злосна круціць віхор па палех лісьця, прыпадаючы на грудзі к сьвежым курганам, дзе злажылі косьці людзі за царскія спрэчкі. Безканечнай даужынею, праз пагуркі і даліны, ляглі сьцежкі і дарожкі. Калі і кім яны тантаны? Хто атказа? Можа сонца, можа зоры маучліве лік вядуць... Смутна рэчкі у даль нясуцца, ласкаючы берагі, а над полям апусьцелым гусі, жоравы лятуць і у развітаньня з краям родным гагат сумны шлюць.

Эх, ты восянь, восянь злая! Колькі думак, колькі марау нагапяш часам ты! Колькі сьпевау, казак цудных ты складаяш у душы. Песьняра натхненьням дарыш і Эрата стройна граіць на струнах яго душы.

Зьвялі краскі у даліня. Пуста стала поля. Лісточак за лісточкам валіцца з галінак, усьцілаючы дарожкі жоутым дываном. Душа плача... Шкода тых дуброу зялёных, дзе так весяла сьмеяліся красачкі вясны і душу ласкалі хвору. Расьпявау дзе салавейка; гудзелі мошачкі, жучкі.

А паслухаяш баронак... Божа! Аб чым толькі ен шуміць, калі ралачкі зложыушы хвоі гутарку начнуць. Тут і страшна казка—дзіва аб мінуушых вяках, пра вялікія зладзействы рыцароу ваяк. Толькі ночка ды хваінкі знаюць дзеі іх. Тут Бэтховян, Паганіні чутны з нашым дударом. Тут нядоля селяніна песьню вечную пяе. Тут пачуяш сьпеу [illegible] над задумным жаралом [illegible] любві да сонца мкнецца ад агністых сэрцау. І душа гатова зліцца з гэтай казкай, з гэтым сьпевам і да зор нясьціся у высь!

А народ наш... Толькі глянуць на яго жыцьце-бядноту-вечна стаяш біцца за яго сьвятую вольнасьць. Колькі гора, колькі працы, колькі мук пякельных... Вечна слязьмі сьцежку росіць. Кроую нівы палівая ля чужога шчасьця. Б'ецца і ваюя з доляй злою сваей, аж пакуль ня ляжа у дамавіну, пакуль ня заплюшчыць вочы ен на векі і зямля халодна ні схавая косьці.

Дрэнна яго хатка, у якой ен зжыуся с парасем, авечкай. Падгніла, скрывілася, як стара бабулька. Пачарнела стрэшка, разшматапа віхрам. Сталяваньня угнулася і цячэ вада у хату. Абарвапа, ня адзета, хвора яго жонка. Закарэлы мурзатыя дзеткі... Конік ды кароука ледзьвя цягнуць погі... Дзе тут доля? Дзе тут шчасьця?

А працуя... Божа мілы! Вечна з рук мазоль крывавы ніколі ня сходзіць. Твар схудалы, загарэлы, як зямелька учарнелы, толькі вочы блішчаць ясна. А як выдзя ен у поля—дзярэ лды, карчы верня і стогнуць гушчары цемны, калі прыдзя с тапаром. Глебу дрэнну узрыхляя, засевая поля і збажынку ня уражайну у нудну восянь сабірая. Мазалістаю рукою ен стварыу багацьця, хараство, прыгожасць жыцьцявую, а сам вечна стогня пад ярмом нядолі.

Калі-ж воля тут сасьвеціць, калі-ж прыдзя шчасьця!

Эх, і бедна-ж і смутліва ты старонка Беларусь!..

Гэй народ! Скарэй прасьніся! Уздымі да неба вочы, агляніся ты кругом. Досыць плачу, досыць жальбау! Проч гапі, маркотных думак. Глянь укруг... Гэта поля, сенажаці, рэчкі і бары, гарады, палацы, муры, сонца, зоры і прастор— гэта усе твае, бо ты-народ.

Доля у хатца запапуя, шчасьця [illegible] і дудар з дудой пад пахай песьню радасці зайграя.

Эх, і бедна-ж і смутліва ты старонка Беларусь!..

Міх. Мелешка.

„Думы“.

I.

Белорусская «мова».

В дни тягостных раздумий о судьбах моей родины я не нахожу поддержку в родном языке—Белорусской «простой мове». Хранит тебя, Белорусская «мова» крестьянин Минщины, Годпенщины, Могилевщины, Виленщины нетронутой, почти девственной и, трудно сказать, какая судьба ждет тебя в будущем. «Великий язык дан великому народу», а ты малознаемая, пагарджанная, далека еще от того, чтобы заслужить признание от своих старших сестер. Ты в силу какого то того рока являешься гонимой и презираемой соседями, которые, желая уничтожить тебя совершенно, с малых лет начинают внушать презрение и отвращение к тебе у детей нашей матери—Белоруссии. Ты для них символ народной свободы, права на которую они хотят нас лишить.

Но велико чувство родины у сынов Белоруссии, и они, хотя и забывают свою «мову», но всю жизнь не могут отделаться от какого то внутренняго трепета при звуках родного слова, и сами сохраняют особенности этой «мовы», несмотря на усилия своих наставников и руководителей вытравить с корнем ненавистный для них выговор.

В дни тягостн[illegible] я не могу найти поддерж[illegible] простая мова». Я знаю, что [illegible] было бы горе рассенті, ес[illegible] ить его на родном языке. [illegible] лое дело—я не владею р[illegible] и с болью в сердце я должен сознать свое безсилие и тяжелую думу о судьбе Белоруссии должен думать чужими словами. Нас оторвали от родного народа, лишив единства слов и выражений, но духовная связь с народом, вера в творческия силы народа крепки, и я верю, что из всех унижений, из всех гонений и уничижений Белорусская «мова» выйдет неизменившеюся и, развиваясь, внесет свой дар в мировую сокровищницу культуры. За это говорит то, что она сохранила свою нетронутость в народных массах, еще неставших сознательно на ея защиту.

Вера моя, поддержи меня!

II.

«Захотелось людьми зваться».

Странно и непонятно складывается иногда судьба отдельных людей: все им не везет—и таланты есть, и уменье есть, и настойчивость есть, а все неудачи, да неудачи. Никак нельзя выбиться в люди.

Таким же неудачником среди других народов был Белорусс. Соседи его давно уже устроили свою судьбу и мечтают о разрешении мировых проблем, а Белорусс все еще не может вырваться из под опеки более деловых соседей. Соседи Белорусса настолько увлеклись своей ролью опекунов и покровителей, что не признают, или вернее, не хотят признать в опекаемом ими народе своего родного, младшаго брата, а не раба.

Они не замечают, что этот меньший брат, спавший сном непробудным, сном, навеянным на него тяжелым гнетом крепостного права, а впоследствии дурманом чиновничьяго управле[illegible]—начинает просыпаться, начинает [illegible] ться и вдумываться во все [illegible]

Они не замеча[illegible] опека становится все боле[illegible] что все их усилия слить [illegible] Белорусса, заставить забыт[illegible] самобытное и, в больш[illegible], еще не вполне ясно сознаваемое «я», окончились полной неудачей.

Проснулся народ Белорусский!

Ветхие лохмотья опеки держаться на нем до поры до времени. Он сам хочет строить свою судьбу. В «агромнистай грамаде» он идет и несет показать всему миру свою кривду.

Ужасен вид этого народа!

Изможденный, усталый, почти неодетый—дикарь по внешнему виду. Но к нему привлекает с неотразимой силой тот священный пламень, пламень высоты духа, высоты вдохновения, который горит в его глазах. Он привлекает к себе всеобщее внимание. Белорусс проявляет высшую одухотворенность, а не дикие и дурные инстинкты дикаря, попавшаго в цивилизованную семью народов. Он не мстит за кошмарную, полную ужасов ночь своей истории, которую ему пришлось пережить, он не проявляет жестокости. «Жестокость—сила, а сила, нуждаясь в помощи хитрости, влечет пошлость». Белорусс не жесток, он при рождении лишен пошлости. Он мягок и добр, но властно требует к себе справедливости, он требует признания за собою высшаго права—«людьми зваться».

III.

К живому источнику.

Посвящаю Цишке Гартному

С неимоверной тяжестью, в невыразимых муках, судорожно произошло пробуждение Белорусскаго народа, и он, едва оправившись от кошмарной ночи, стал прокладывать свою жизненную дорогу— «Шлях жыцьця».

Вдруг с разных сторон подули на неокрепшее еще тело народа—младенца сильные ветры. Они принесли смертоносныя испарения человеческой ненависти и вражды. Ядовитый газ религиозного фанатизма с силой проник в здоровый орга

8 ЛІСТАПАДУ (Наябра)

У Клюбя III Інтарнацыяналу (М. Бронная, 2, ля Мікіцкіх варот) Беларускі Нацыянальны Камісарыят будзя сьвяткаваць

Гадавіны Акцяберскай Равалюцы.

На сьвята запрашаюцца усе беларусы і хто хоча разам сьвяткаваць.

На вячарыня будзя беларускі хор, даклямацыя, прамовы і сольная пеяньня беларускіх песянь. Пачатак а $6\frac{1}{2}$ гадзін у вечару. Увайходзіць дарэмна.

выйдзя з гушчыні самога мейсцоваго народу. Калі ж гэтая уласць перайдзя у рукі прышлых людзей, то мейсновы народ застанецца у боку і ня будзя мець прыхільнасці да кіраваньня сваею доляю. Тады закладны прынцып народаўластва будзя парушаны, а з гэтым разам і тая чыстая гармонія у адносінах народау.

Коратка кажучы, Беларусь у сваім будучым устрою павінна мець уласны Радавы устрой па канстытуцыі Расеі і знайходзіцца у самуй цеснуй прыхільнасці і еднасці з апошняю. Гэты устрой забяспечыць працоўная селянства ад колішняго прыгону і даруя яму вялікую магчымасць пайсці па дарозя аканамічнаго і культурнаго развіцьця.

І. Р.

Паніоманцу.

С чужога палону
Вяртайся да дому
У родную хатку,
Пядольпы мой оратку!
Там жджэ цябе ніва...
Вялізным калівам
Чырвонаго маку
Урасла нібарака!
Бяры там мой мілы
Жалезныя вілы,
Раскідвай гной у полі,
Хоць трошкі, паволі.
Упрагай у плуг коні,
Гары папар-гоні;
А ранінай у росу
Хапай гостру косу
І грабелькі у рукі,
Сьпяшайся на лукі...
На луках і у полю
Ня чуцьмеш ты болю!...
Хвароба у цемніне,
Якую у чужыні
Задбау у тры годы
Гаротнай нягоды.

Езік Цюпа.

Беларуская партыя С.-Р.

Калі хто думая праз Беларускую Раду, што яна складаецца уся з адных папоу і буржуазеі, чорнай масці,—та той крыху (тольки крыху!) абмыльвалцца. Як і усе другія такога чыну «установы», Беларуская Рада мая у ліку сваіх сяброу ня тольки чарпамаспікау, а і правую частку Беларускай Сацыялістычнай Грамады, адукораную на лізаньня пятак у Скірмунта і хэуры і на абіваньня паpогау у намецкаго начальства. Партыю Беларускіх Народных Сацыялістау—чыста і адкрыта прадапую княгіні Радзівіл, Хржанстоускім, Вайніловічам і другім і... —ня палохайцеся!.. Беларускую партыю Сац.-Равалюцанэрау.

Нас цікавіць болей усяго у гэтуй стацьці толькі гэта апошняя партыя, як самая «лівая», бач «апазыцыя» на заграпічнаму. Некалі кадэты празываліся апазыцыяю «яго вялікасці» расейскаго цара—крывасмока. Беларуская ж партыя С.-Р. займая доужнасць апазыцыі «ягамосця Скірмунта»... Папраулюся, чытачу! Займала да апошніх часау, а цяпер ужо сцяражыся! — стала сама папуючай у атрадзеушай Беларускай Радзя.

Беларуская партыя С.-Р. (яна цалікам налічвая сем чалавек, якія і зложваюць таго імяні фракцыю у Радзя) згуртавалася троху раней да заложэньня Скірмунтаускаго кабінэту і першы апазыцыйны яе крок—гэта паданы ею пратэст супроць пасылкі Радаю вядомай цэлеграмы да Вільгэльмы. Прауда, дзея яе ішла і даляй—хоць прыняушы на чародзню пытаньня: скінуць Скірмунта! Дзеля гэтаго «патомкі» нярарыстау, дажыушыя да пічасця папасці у «парлямант» незалежнай Беларускай Расзублікі, ня давалі вольна дыхнуць сваім варагам — с кірауніком Скірмунтам, каб сапхнуць з насаду старшыны кабінэту беларускіх міністрау. Чаго-чаго яны ня рабілі! Крычалі на засяданьнях Рады, стукалі куламі па сталу, ахвяравалі сябе на арышт, грозячы ім ад Скірмунта! А за спінаю Рады нават строілі згаворы з губэрскімі і паветавымі земствамі, у якіх усе члены нораўна глядзяць ня тольки на нацыянальная пытаньня, пастауляная у нарадку другіх важных пытаньняу Расейскаю Равалюцыяй, а і супроціу сацыяльна палітычнаго. А запытайся, што ж Беларуская партыя С.-Р. зрабіла дзеля народу? Нічога. Яна і згуртавалася тольки ля Рады — дык на вошта ж той народ. Беларуская Рада, ужо вядома, мая у сябе усе супроць народная, і дух яе адбіуся і на гэтуй сіратлівуй партыі, напісаушай на свасй праграмя льозунг: Змагайся як мага-зможаш! Беларуская партыя С.-Р. выварочвая яго на усе бакі і змагаяцца... супроць інтарэсау беларуса працауніка. Ціж ня павінна яна у жыцьці Рады? Беляй таго, стаушы цяпер правячаю партыяю (Сярлу—цяперашняго старшыню Белар. міністрау, Беларускія С.-Р. лічаць сваім чалавекам), яны зусім павінны у той паганай дэклярацыі, якую дахітрылася ізноу выпусціць Беларуская Рада. Лідэр іх, нekі Грыб, выказауся аб гэтуй дэклярацыі ня лепш, як сам Варонка.

Дык вось якая Беларуская партыя сацыялістау! Ціж ня мая яна рожніцы ад сяброу Рады іншых партыяу? Ціж работа яе можа празвацца карысная ля равалюцыі? Гадай, чытачу! Здаецца, што вартасць не і карысць ля беларускаго працоунаго народу аднакава.

«Хоть ты и в новой кожѣ, да сердце у тебя одно и тоже».

Беларус Камуніст.

низм и, сразу же произведя страшныя разрушения, разорвал тело Белорусскаго народа на две части, разделив их преградой из ряс и сутан.

Истекающее кровью, полумертвое тело, таившее еще признаки жизни, стало издавать уже трупный запах, и многие сыны Белоруссии отвернулись от него, соблазнившись лоском сукна ряс и сутан и увлекшись чарующим видом и звоном их украшений.

Надолго осталось лежать омертвевшее тело Белоруссии, окруженное непроходимыми болотами забвения и дебрями невежества, и так страшен был путь через эти непреодолимыя преграды, что не находилось среди сынов Белоруссии таких смельчаков, чтобы решились пробраться сквозь дебри и добыть живой воды, которая оживила бы умирающее и разлагающееся тело.

И вот среди ужасов и непроглядной темноты родилось новое поколение. Оно содрогнулось, увидев кругом зияющую пропасть, и чувствуя, что поднимающееся из пропасти зловоние отравляет и их, ослабляя и затемняя волю и разум. В тревоге и смущении бросилось оно в разныя стороны искать путей к спасению. Многие скоро устали, и усталые возвращались назад, с отчаянием в душе покорившись неизбежной судьбе. Многие увлеклись призрачными огнями впереди, которые они приняли за путеводныя звезды.

Одних увлек ослепительно яркий отблеск украинского фейерверка, и они пошли по проложенному уже украинскому проселку, который привел их на кладбище украинской Свободы.

Другие избрали большую казенную Российскую дорогу, и, забыв первоначальную цель своего странствования, они тоскливо и уныло влачат свой век, не пах[illegible]довлетворения «с трещиною в сер[illegible] Украшенная аллеями воспоминаний и роскошными букетами поэзии, блестящая и изящная польская дорога тоже оказалась ложной и привела сторонников ея к сосуду вековых страданий и горечи Польши.

Немногие остались верными до конца своей родине. Они стали пробиваться сквозь самую гущу леса, прокладывая узкую тропинку через непроходимыя болота к живому источнику. Их ведет, увлекая скромной, но неотразимой по силе любви к народу, музой, народный певец горя и надежд Белоруссии. Он взял направление на утреннюю звезду—«Дзянніцу», заслышав с той стороны чутким ухом странный грохот и шум. Уверенно и смело, с глубокой верой в победу над окружающей стихией он медленно, но упорно идет все вперед и вперед. Его вера—его сила. Она увлекает новых и новых борцов, которые, не смея забегать вперед, идут за ним, расширяя проложенную им тропинку, укрепляя ее, и создавая широкий Белорусский путь—«Чырвоны шлях». Прямой, светлый и просторный он привлекает к себе все больше и больше друзей. Дружно, окрыленные радостью надежды, они движутся стройными рядами, идя по «Чырвоному шляху» к источнику живой воды, чтобы, погрузив в него растерзанное тело матери, возродить его и влить в него просветленную и освобожденную душу.

Все ярче и ярче становится «Дзянніца», все глубже проникает «Чырвоны шлях», все ближе горячий чудесный источник. Только с ним и в нем воскреснет Белоруссия.

Этот источник—Русская революция.

Алесь Слабый.

Газету в деревню.

Мы знаем, что трудовая деревня испытывает громадную нужду в печатных произведениях, газетах и журналах, отсутствие которых лишает обитателя деревни, труженика сохи, возможности быть как в курсе совершающихся событий, так равно не дает ему возможности ориентироваться и следить за всей сущностью политики Рабоче-Крестьянского Советского Правительства и проводимых им реформ и мероприятий в области социального законодательства и, следовательно, способствовать проведению их на местах. Трудовая деревня особенно является больным нашим местом по укреплению и усилению Советского Социалистического строя и медленного сравнительно развития организации в ней комитетов бедноты.

Особенно в деревне среди малосознательных слоев ея населения находят благодатную почву для контр-революционной агитации и выступления против советской власти всякого рода кулаки, попы, бывшие урядники и становые и прочая нечисть рода человеческого. Чтобы придти деревне как можно больше и скорее на помощь и поднять уровень культурного ея развития, я думаю было-бы целесообразным устроить во всех более крупных городах Советской Республики, где только выходят органы Советской печати, ящики, на подобие почтовых ящиков, с надписью „для газет в деревню", приспособить их на более многолюдных и оживленных улицах, приблизительно около мест стоянок постовых милиционеров. Я полагаю, что каждый сознательный гражданин, прочитав сам газету, безусловно бросил бы ее потом в первый попавшийся ящик „для газет в деревню" и не только бросил бы газету, но и прочитанный журнал, брошюру и т. п.

А затем каждый районный Совет города, в пределах своего района, в определенное время послал бы вынимать эти газеты, сортировал бы их по числам, а потом уже направлял бы в агитационный Отдел при Всерос. Центр. Исп. Ком. Сов. Р. С. К. и К. Деп.*) для организации отправки их по деревням. Пусть в деревню газета была бы прислана на несколько дней позже, за то жажда духовной пищи труженика-крестьянина была бы удовлетворена и цель была бы достигнута.

Скорее же за создание и увеличение оружия борьбы и силы с врагами трудового народа!

М. Тежын.

Бьют и плакать не дают.

На страницах русской печати неоднократно красовался протест Германского Консула в Москве против якобы недопустимых, неправильных нападок русской печати на немецкие военные власти, грабящие оккупированные области. Но как бы не заверял почтенный представитель в благородстве и гуманности защищаемых им германских империалистов и их ставленников, все же шила в мешке не утаишь. С каждым днем все новые и новые сведения приходят к нам о происходящей немецкой безпощадной реквизиции хлеба, скота, фуража и проч., рубке и сплавке в Германию леса и т. д. и т. д. Кроме безпощадной реквизиции, немцы налагают на местное население оккупированных областей непомерные контрибуции и под страхом массовых разстрелов требуют немедленного взноса таковых, эксплоатируют труд крестьян и рабочих, вывозят ценности,—сплавляют в Германию все то, что для них полезно, оставляя совершенно нищими все и без того обедневшее и беззащитное население оккупированных областей.

В Борисовском уезде, Минской губ., за небольшое волнение крестьян, выразившееся в протесте против безпощадного грабежа немцами крестьян, немцы безпощадно сожгли несколько деревень. На Слуцкий уезд Минской губ. наложена контрибуция в 10,000 руб., на Смолевичскую вол.—33,000 пуд. ржи. От каждой коровы и от каждой курицы крестьяне должны еженедельно отдавать немецким ставленникам определенное количество масла, молока и яиц.

Крестьян заставляют, на лошадях и без них, отрабатывать определенное количество дней. Со станций ж. д. сняты колокола—вместо них повешены буфера вагонов. Минскую губернскую типографию разобрали и увезли в Германию. Машину «Дизель» с электрической городской станции в Минске тоже сплавили, а вместо нея приспособляют какую-то паровую коптилку. Словом, все богатство и все лучшее оккупированных областей немцы вереницей поездов сплавляют в Германию. Ко всем этим грабежам и издевательствам, из-за дипломатического немецкого жульнического подхода, трудно придраться. Юридически они будто правы. Так, напр., вечером немцами издается какое-нибудь распоряжение, а еще с утра того же числа, распоряжение это приводится в исполнение, с безпощадными штрафами, реквизициями и т. д. за якобы неподчинение их распоряжениям. Штрафы эти, главным образом, ложатся на темного, беззащитного и измученного мужичка-белоруса или украинца; и чем больше творится этих издевательств, тем тяжелее и невыносимее становится крестьянам и рабочим оккупированных областей.

Все эти немецкие жульнические дипломатические подходы в буквальном смысле слова тянут кровь и соки с крестьян и рабочих оккупированных областей.

Сердце обливается кровью, слыша и переживая все эти издевательства немцев над безконечно измученным белорусским народом, и спрашиваешь себя: когда же, когда будет конец империалистической жульнической грабиловке немцев?..

Таким образом, глубоко вдумавшись в суть дела, трудно понять, являлись-ли протесты Германского Консула протестами, или лишней едкой иронией над сдавленным немцами народом.

Но вот загорается заря—германский народ начинает постепенно сбрасывать с себя кайзеровскую маску и гинденбургские оковы и сознавать весь ужас зверских издевательств немецких жуликов над неповинным белорусским и украинским народом.

Эта заря—эмблема счастья измученного народа...

Будем же стойки и выносливы братья-белоруссы в своих страданиях,—помните, что германский измученный народ, через трупы патентованных своих империалистов и эксплоататоров, протянет вам мирно братскую руку...

Да здравствует всемирная революция!
Да здравствует интернационал!

В. Ч.

*) Если это в г. Москве, [illegible] если это в других городах то в Центр. Со[illegible] Р. С. К. и К. Д.

Ноччу.

Шумны вецяр з асакою
Вядзе гоман над ракою
Аб свабодзя, аб прасторы...
Няпрыкметна йдзе, ступая
К рэцца дзеука маладая,
Ды сама с сабой гутора.
Бы ільністыя палоскі,
Звіслі нізка яе коскі
І ад ветру шапацяць;
А заплаканыя вочы
Зорацъ пільна у цемру ночы
Сцежку сочаць ня сцяраць...
Падышла к вадзе дзяучына,
Вокам змерыла глыбіну—
Страшна у ей адпача!
Ды пазадзя боль ад страты
Сцяраже яе упарта
І дзяучына плача.
Над вадою стромкай, пеннай
Ня пуская жыцьце с плену,
Да сябе вертая!
Песьні, хлопцы ды вясельля
Жарты, пэнты улюбнум хмелю
У думках падніхая.
Як завідна!.. Але тольки,
Хто залечыць яе болькі,
Верня ей надзею?
І ці с сонцам ясным з раня
Забуяюць зноу жаданьня
Й сум ліхі развеюць?
Вецяр выя у цемні ночы—
Глухия у ем і плач дзявочы
Глухня думак гоман.
Рэчка холадна смяецца
З чаго дзеука плача б'ецца
У няпагодны ціомянь.
Знаць німа нічой спагады!
Нікнуць спугныя пагляды
Да вады халоднай.
На што у свет ужо радзіцца
Каб дачасна загубіцца
Ад нядолі зводнай!
Але й жыць ня лехка угоры,
Калі серца тнуць укоры,
І прыгонныя аборы
Ня пускаюць к шчасцю.
Не, як змерла ужо падзея—
Сэнсу жыцця больш ня мея—
Бяры, рэчка, Насцю!..
Плюх у рэцца-рэчка грая,
Вецяр песьню зацінае,
Свішча, выя і шуміць!
А ліхая цемь вакола
Расцілая шат над долам,
Каб таемнасць ночы скрыць.

Цішка Гартны.

Сярод беларусау Масквы.

— Маскоуская арганізацыя Беларускай Сацыялістычнай Грамады ліквідавалася. Пасля тых крокау, якія зрабіла Мінская арганізацыя гэтае партыі (подпіс някаторымі членамі Мінскаго камітэту тэлеграммы Рады к Вільгэльму), пасля таго, як Цэнтральны Камітэт партыі ня зрабіу нічога наконта гэтых здраднікау партыі—Маскоускі Камітэт, падтрыманы іншымі членамі тутэйшае арганізацыі Б. С. Г., выйшау с партыі. Маскоуская арганізацыя сама сябе разам с тым распусціла.

— Тутэйшая арганізацыя Беларускай Народнай Грамады апошніх некулька месяцау ня паказвая ніякаго жыцьця. Бежанская маса дауно ужо адышла ад гэтае арганізацыі і апошні бежанскі з'езд кіравауся ужо працаунікамі Б. Нар. Камісарыяту і, як ні рожнакаліберна бежанская маса, яна пайшла за лезунгамі работніцкаго ураду. Рожныя элементы чыбоунікцтва і служачых або раз'ехаліся, або „прыціхлі" як палітычныя „працоунікі". Уся арганізацыя лічыцца цяпер адно на паперы.

— Беларуская Жалезнадарожная Грамада мала аб сабе апошні час падае весткі. Спадзяюцца, што з арганізацыяю у гэтуй Грамадзе гуртка беларускіх камуністау, прафэсіанальны хаурус ачысціцца ад элементау, каторым там ня мейсца, і Грамада зажыве дзеяльна, як гэтаго патрэбуе атказны момэнт на Беларусі.

— Сярод Беларускаго Камітэту служачых почты, тэляфону і тэлеграфу Маскоускаго вузла дауно ужо выяуляецца нядавольства сваім прэзідыумам, каторы так шмат абецау раней і так спау апошніх два—тры месяцы. На бліжэйшум сходзя будзя паднята аб гэтум пытаньня.

— Беларуская Юрыдычная Обчаства месяцау с тры як ня збіраецца. Сярод яго членау адну пору была прыхільна думка стварыць Беларускі Камітэт на абароня матэр'яльных інтарэсау беларусау тых частак Гродзяншчыны і Віляншчыны, якія па Берэсцейскуй згодзя адышлі было да Нямеччыны. Гэтым асабліва інтарэсаваліся, я кнам ведама, рожныя гандляры—спэкулянты, якія эвакуаваліся з Беларусі і тут добра „абжыліся і нажыліся". Наскольки мы сьвядомы з Камітэту гэтаго нічога ня вышла.

Аб усім па троху.

З-ЗАГРАНІЦЫ.

Канфярэнцыя сацыялістау балканскіх народау.

Як павядамля „Сентінэль", сербскія і грэцкія сацыялісты гатуюцца да канфярэнцыі сацыялістычных партыяу балканскіх народау.

Сьвятказаньня за граніцаю гадаушчыны Акцябарскае равалюцыі.

Камітэт швайцарскае сацыял-демократычнае партыі зрабіу настанову сьвяткаваць усюды гадаушчыну расейскае акцябрскае равалюцыі. У дзень гадаушчыны будзя надрукован у [illegible] [illegible] валюцыі асобны сьвят[illegible] н[illegible]мар.

Масарык арудуя.

У Х[illegible]ладэльфіі (Сев. Амер. Злуч. Шт.) адкрываецца, пад старшынствам Масарыка, канфярэнцыя прадстаунікау дробных народау Эуропы, якая рыхтуецца злеажыць і надпісаць агульную дэклярацу незалежнасьці.

У Амэрыцца.

Палата дапутау у Вашінгтоня едынагласна пастанавіла прыняць закон аб крэдытах на 6 мільярдау даларау на вэружжэньня і судзэржаньня амэрыканскае арміі у 5 мільенау чалавек.

Германя прызнала незалежнасьць Ліфляндзі і Эстляндзі.

Германская правіцяльства прызнала Ліфляндзю і Эстляндзю незалежнымі гасударствамі. Прадстауніка злучанае земскае рады Ліфляндзіі, Эстляндзіі, Рыгі і Эзеля, барона фон-Пільхау павядамілі лістам, што абгаворанія вышэй вобласьці прызнаюцца з гэтых пор Германскаю Імперыяю вольнымі і незалежнымі. У павядаленьні да барона фон-Пільхау гаворыцца, што па стацьці 7 дапаунiцяльнае умовы да Брестцкае згоды Расея адракася ад сваіх вэрхоуных правоу на Ліфляндзю і Эстляндзю.

Селянская паустаньня у Ліцьве.

З Амстэрдаму павядамляюць, што у Ліцьве было селянская паустаньня. Селяня тысячамі прылучаюцца да паваляцыйных атрадау, якія хаваюцца па лясох, і балотах. У некулькіх бойнах нямецкая войска павінна было адступаць і енярал-губарнатару прышлося запрашаць падмогі дзеля бараньбы з паустанцамі.

Раволюцыцыйны настрой распаусюджваяцца па усем краю.

Баяцца бальшавізму.

Швэцкая буржуазная і згодніцая прэса вядзе звярышая цкаваньня супраціу бальшавізму і прызнаецца, што нябязпека бальшавізму робіцца усе боляй грознай дзеля усяго сьвету,

З РАСЕІ.

Дзеля дзяцей Масквы.

У Саратаускіх млынох прыгатавана 7.000 пудоу манных круп дзеля галадаючых дзяцей Масквы.

Забарона гандлю гарнітурамі, бялізкаю і аучынамі.

Прыдавольсьцівы Атдзел Маскоускае Рады забараніу [illegible] гатовымі гарнітурамі, бялізнаю, [illegible] [illegible] і аучынамі, а так сама і вырабамі з [illegible] бумагі.

Нацыяналізаца вырабу паперу.

З Пяцярбургу павядамляюць, што на засяданьні прауленьня Усерайскаго хаурусу працоунікау вырабу паперу пастаноуляна нацыяналізаваць 6 найлепш нарыхтаваных хвабрык. Апрыч таго, сабраньня пастанавіла адпусьціць 5 тысяч рублеу на гасьцінцы Чырвонуй Арміі.

Плата за учотную мануфактуру.

За забраныя на учот у Пяцярбурзя з Гасьцінага Двара, Апраксінаго і Аляксандраускаго рынкау, а так сама на Неускум і Марской мануфактурныя тавары, Камісарыят гарацкое гаспадаркі абвязауся заплаціць валадыром гэтых таварау 20 мільенау рублеу. Гэтыя грошы не будуць выданы адразу, але будуць выдавацца па троху, паводлуг патрэб на пражыцьце.

Арышт Маліноускаго.

З Пяцярбургу павядамляюць, што 23 кастрычніка у дзень, у Смольнум затрымалі вядомаго правакатара, даунейшаго члена гасударсцьвэнае Думы, Рамана Маліноускаго.

25 кастрычніка Маліноускаго прывязлі у Маскву і ен цяперака сядзіць у турме Надзвычайнае Камісіі.

Развал «народнае» арміі.

Уцекшы з чэха-славацкаго палону служачы па станцы Кротаука павядамляя аб павальнум уцеку салдатау з учрадзілаускае «народнае» арміі да хаты.

У перахвачануй талеграмя ад 6 кастрычніка гаворыцца, што ад Омску да Ухвы па напрамку на Самару ваенных паяздоу німа.

«[illegible]» Краснова.

З Кіева [illegible], што [illegible] часу, як [illegible] Краснов [illegible] на Дану разстраляна 25.000 чалавек.

Зьверства у Баку.

Апошнія весткі з Баку [illegible] страшэнныя зьверствы азербайджанскіх татарау пры забраньні гораду [illegible]

юць, што сама меньш забіта 15.000 армян. Суйздром зніштожана армьянская насяленьня Еремнікенды і Чорнаго Гораду. У балаханскуй бальніцы нярабіты усе хворыя. Міласэрныя сестры і шмат дахтароу, каб ня быць згвалтованымі, пакончылі самаубіуствам. У бежанскіх прытулках нярабіты усе кабеты і дзеці. Ад трупнаго паху нельга было хадзіць цалы тыдзянь на вуліцах.

З УКРАІНЫ.

Новая міністэрства на Украіня.

З Мікалаява павядамляюць, што украінскі кабінэт міністрау зляжыуся з такіх асоб: старшы—Лізагуб, міністар іназемных справау—Дарашэнка, ваенны міністар—Рагоза, міністар народнае асьветы—Латоцкі, міністар прыдавольсьцьвя—Гербяль, міністар зямельных справау—Чаклепка, міністар гандлю і промыслу—Барадаеускі, міністар прау — Славінскі, міністар рэлігійных спрау — Санкоускі, міністар справядлівасьці—Ясдоу, міністар грашавых справау — Разяцкі, міністар аховы здароуя—Любінскі, міністар дарожных справау—Буцэнка, стац-сакратар—Магілянскі.

Мейсца міністра унутранных спрау, пакуль што, ня занята і часова міністэрствам будзя кіраваць Рейнбот.

Надзвычайная місія.

21 кастрычніка у Швэцыю выяхала надзвычайная місія, у якой сталць: енярал Б. Бажанау і чыноунік асобных загадау Кансарэнка-Касарэвіч.

Сукоукін—турэцкі пасол.

У міністэрсьцьво іназемных спрау падцьвярджаяцца чутка аб тым, што даунейшы прадсядацяль Кіяускае Губэрскае Земскае Управы, сьвядомы чарна-соцяняц, М. А. Сукоукін назначан пасломпры атаманскуй імперыі. Гэтымі днямі ен паедзя да Канстантынопаля.

Хаурус Украіны з Кубаньню.

У палацы гетмана, пры украінскіх ваенных чынах і прадстаунікох міністэрства, была прынята Кубаньская місія, якая прыехала да Кіява з мэтаю зрабіць з Украіной ваенны хаурус.

Праца па гуртаваньню белае гвардзі.

[illegible] аб тым, што главныя [illegible] дружын, якія гуртуюцца у белую гвардзю—гэта даунейшыя [illegible] вялікшыя гандоїуна-прамысловыя прадпрыяцьця.

Заарыштаваньня празыдыуму.

На загаду ваенных уласцоіу, у Новарасейску, у ночы на 11 кастрычніка, арыштован увесь празыдыум Чорнаморскае Украінскае рады: Чэрап, Лук'яненка, Пятлюра, Рэзнікау, Шауцоу. Прычына арышту-супраціу—гасударсьцьвэнная таляграма, якую паслау празыдыум да г. Львова на кокта адкрыцьця Украінскаго Установнаго Збору.

У Украінскум нацыянальнум хаурусе.

Украінскі нацыянальны хаурус на засяданьні 24 кастрычніку выказау пажаданьня аб тым, каб быу згуртован украінскі нацыянальны ахвіцэрскі корпус супраціу агульна—расейскаму корпусу, які цяперака гуртуяцца.

Знялі чырвоны сцяг.

З Расейскаго карабля „Галена", які прыплыу да Адэсы з Новарасейску, знялі чырвоны распубліканскі сцяг. Частка Саветскае далягацы-маракоу арыштавана.

ИЗВЕЩЕНИЕ.

„В начале октября при Белорусском Отделе Комиссариата по национальным делам открывается Правительственная Белорусская школа, средней ступени (гимназія) в составе четырех классов. Преподавание на русском языке, по программе правительственных гимназий, с обращением особого внимания на изучение истории геоlрафии и этнографии Белоруссии, а также белорусского языка.

Обучение безплатное, снабжение учебниками и учебными пособиями. Сверх того Белорусским Отделом будет обращено самое серьезное внимание на материальное обезпечение совершенно неимущих учащихся.

Прошения принимаются в Белорусском Отделе Комиссариата по делам национальностей комната № 2 (Театральная ул., д. 1—3) ежедневно от 11 утра до 4-х час. дня, кроме праздничных дней у письмоводителя школы Е. А. Филиппенко.

К прошению должны быть приложены следующие документы:

1) Метрическое свидетельство.
2) Медицинское свидетельство о состоянии здоровья и об оспопрививании.
3) Свидетельство об образовании, если таковое имеется.

Заведующий Белорусским Отделом Комиссариата по делам национальностей С. К. С. О. Ковшилао.

За секретаря Порошина.

ИЗВЕЩЕНИЕ.

В целях подготовки культурных работников из пролетарской белорусской среды, Белорусский отдел Комиссариата по национальными делам С. К. С. О. в начале октября открылась Белорусская рабочая школа.

Школа разделяется на три группы (по степени подготовки учащихся) с пятью классами.

В школе будут преподаваться предметы общеобразовательные, профессиональные, искусство и физическое развитие.

Сверх того для учащихся 3-ей группы вводится преподавание (теоретическое и практическое) ораторского искусства.

Занятия в школе вечерние и дневные, лекционные и классные, со взрослыми и детьми.

Школа открывается лекционными занятиями 1-го октября в помещении „Общества любителей Белорусского народного искусства" (Петергофское шоссе, д. 26).

Запись для классных занятий производится там же у секретаря школы, ежедневно от 10 до 4 час. дня.

Заведующий Белорусским Отделом Комиссариата по делам национальностей С. К. С. О. Ковшило.

За Секретаря Порошина.

Радактуя і выдае Друкарскі Атдзел Беларускаго Нацыянальнаго Камісарыяту.

Ад Беларускаго Нацыянальнаго Камісарыяту.

Беларускім Нацыянальным Камісарыятам адчыняны атдзелы Камісарыяту: у г. Вітабску (Суворауская, д. 48), у г. Смаленску (Б. Казанская, 14) і у Петраградзя (Тэатральная, 3). Па справам беларускім радзіцца усім зварочвацца па гэтым адрасом. Там жа прадаюцца беларускія кніжкі і газэта „Дзянніца".

Б. Н. К.

Канцылярыя Беларускаго Нацыянальнаго Камісарыяту адчыняна што дня, апроч сьвят, ад 10 г. да 4 гадзіны дню.

Да ведама беларусау бежанцау.

Бежанскі атдзел Беларускаго Нацыянальнаго Камісарыяту мая сваіх прадстаунікау (эмісарау) вось у якіх мейстох: у г. Воршы (Слободская ул., д. Лібстера), т. А. К. Дубіцкі, у г. Тамбовя (Базарная улица, дом 33.) т. І. І. Пузырэу, у г. Саратавя (гасцініца „Асторія", кв. 7 [illegible] А. Е. Степанюк, у Калузя (пленбеж) т. Васілевіч. Па усім справам, датычным бежанцау, прозьба на местох звертацца да гэтых людзей па упомняных адрысох.

Бежанскі атдзел Беларускаго Нацыянальнаго Камісарыяту.

[illegible] типографія [illegible] С. Ф. С. Р.) Тверская, Мамоновскій пер., д. 12.